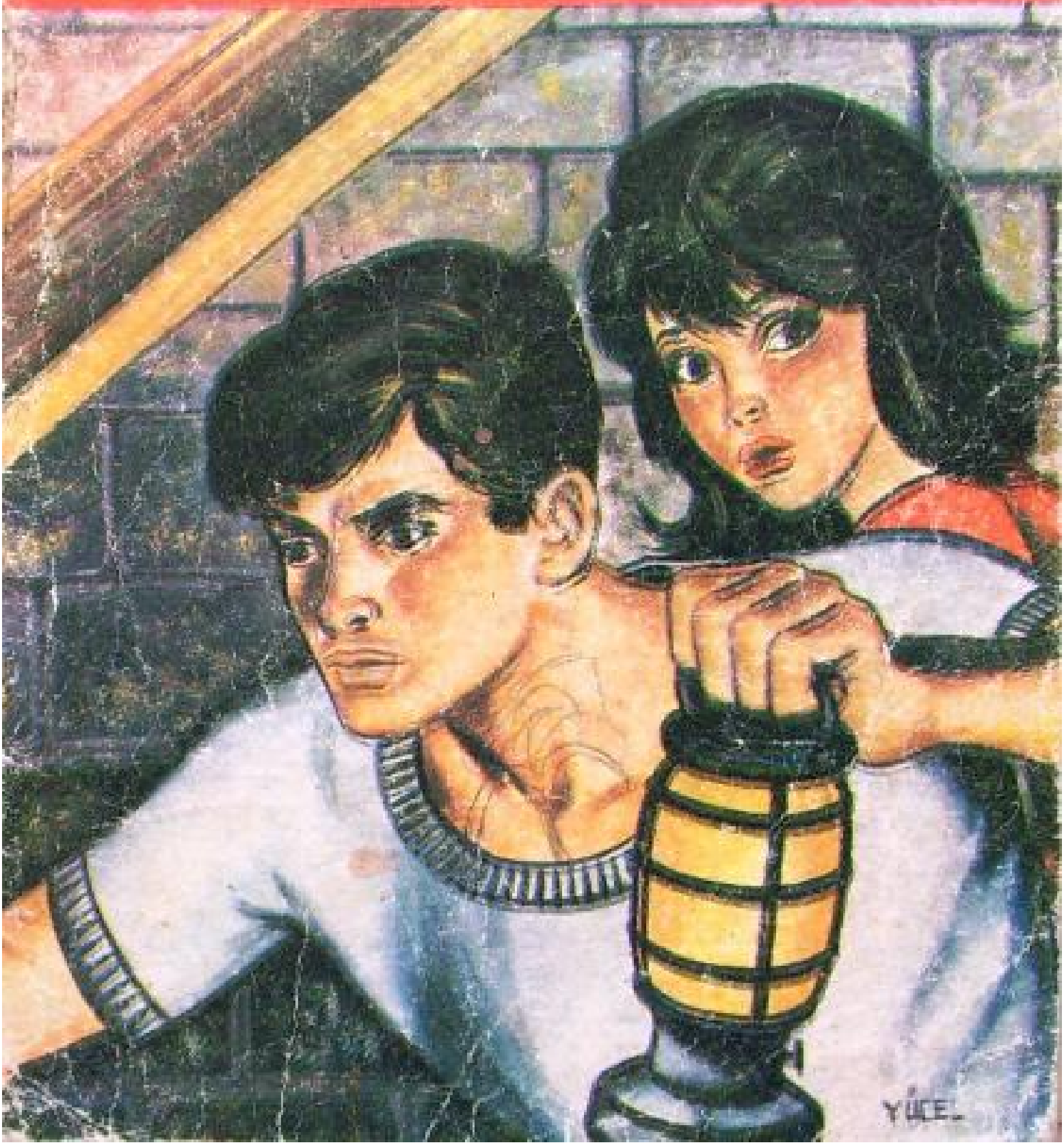
KEMALETTİN TUĞCU

ALTIN RÜYASI

ERDİNİ Basım ye Yayınevi
Selvilimescit Sokak No. 6
Güzeller Han, Cağaloğlu - İST. 1978

ALTIN RÜYASI

AYHAN VE YÜKSEL

— Yüksel!... Yüksel!...

Yalının pencerelerine bakarak haykıran, genç mühendise ince ve tatlı bir kız sesi cevap verdi:

— Ne var, Ayhan?

Yüksel pencereye çıkmıştı. Koyu siyah saçlarının çerçevesi içinde güneşten biraz yanmış, şirin yüzü, bir ışık gibi göründü.

Ayhan, rıhtımda sabırsızlıkla dolaşıyordu:

— Gelsene aşağıya!

— Neden, birşey mi var?

— Hayır, gel biraz dolaşalım. Canım öyle sıkılıyor ki!...

Bir ay içinde bu iki gencin sıkı fıkı dost oluşu, bütün Anadoluhisarı halkının gözüne çarpmıştı. Hattâ Yüksel'i çok seven yerliler, bu güzel yüzlü ve yakışıklı mühendisi çekemiyor, onun Yüksel'e bir fenalık yapacağını söylüyor; fakat kız, pek de kendi işlerine başkalarını karıştıran soydan olmadığı ve onun hatırını saydıkları için ses çıkarmıyorlardı.

Ayhan, kimsesiz bir gençti. Yazlık için Anadoluhisarı'nda bir ev ararken, Yüksel onu yolda görmüş, hiç de tanımadığı bir genç olduğu halde, konuşmuş ve Salim Reis dedikleri ihtiyar ve kimsesiz bir balık-

çının yalısının üst katındaki iki odayı, âdeta zorla ona tutturmuştu.

Yüksel'in bu işte bir kazancı yoktu. Yalnız, ihtiyar balıkçıyı çok sevdiği için, onun, evinin vergisini verebilmesine bu suretle yardım etmek istemişti. İşte bu sebepten, Ayhan'dan bahsederken hep, «Yüksel'in kiracısı» diyorlardı.

Yüksel her sene, mektep tatilinde gelir, büyük eniştesi Sabri Kaptanın yalısında üç ay kalırdı.

Zavallı kız, onyedi yaşında bebek gibi güzel, çok duygulu ve alçak gönüllü olduğu halde, yaşayışından hiç memnun değildi. Ne annesi, ne de babası vardı.. Babasından az bir maaş bağlanmıştı. Bupara ile dışarıda yaşamağa imkân olmadığı için, Erenköy Kız Lisesine yatılı olarak yazılmıştı. Bu suretle hem okuyor, hem de barınıyordu. Nereye giderse gitsin, karşısında kim olursa olsun, onu görüp de sevmeyen ve konuşmasına hayran olmayan yoktu.

Hele tatil hayatı öyle sevimli ve tuhaftı ki... Bir sabah erkenden onu, Salim Reis'le beraber balık ağı tamir ederken gördükleri gibi, kocaman bir balıkçı kayığı ile, balıkçılarla beraber voli çevirmeye çıktığını da görürlerdi.

Herkesle ayrı ayrı alâkadar oluyor, en fakir ailelerin çocuklarına ders veriyor, en zengin aile kızlarına da piyano dersinde yardım ediyordu. Her taşın altından çıkan bir kızdı Yüksel...

Her sene, Hisarlılara muhakkak bir hâtıra bırakır, öyle giderdi.

Bir sene kendisiyle nişanlanmak isteyen iyi bir aile genci, onu sandalına alarak akıntıya kadar açılmış ve kızın ağzından söz almaya çalışmış:

— Ne olur, nişanlanalım seninle... Ya bana söz

verirsin, yahut da ben seni kıyıya çıkartmam!... demişti.

Yüksel, kendisine böyle sözler söylenmesine hiç gelemezdi. Bir kere etrafına bakmış ve:

— Yazık, bundan sonra bu güzel sandala binemiyeceğim!... demiş ve kaldırıp kendisini denize atmıştı.

O günü hatırlayanlar, sandaldaki delikanlının çektiği ıstırabı anlata anlata bitiremiyorlardı:

— Yüksel kendisini denize attı, boğuldu! Bırakın, ben bu acıya dayanamıyorum!... diye düşüp düşüp bayılıyor ve kendini yerden yere atıyormuş...

Zavallının anası, babası Yüksel'e yalvarmış, sağ olduğuna inanmayan delikanlıya uzaktan olsun görünmesini rica etmişler; Yüksel de balkona çıkmış ve o zaman delikanlı bir kere daha düşüp bayılmıştı.

Kızcağızın denizle ahbaplığı çok fazlaydı. Hisar'da onun gibi yüzen, onun kadar sulara güvenen yoktu. En fena havalarda denize girer, kendisine öğüt vermeye kalkanlara:

— Benim için denizde ölüm yok!... derdi.

Onu rıhtımda, avucuna çenesini dayayıp, masmavi akıp geçen sulara bakarak düşündüğünü gördükleri zaman Hisarlıların yüreği sızlar ve kızcağızın bu sırada duyduğu hüznü ve kimsesizliği giderebilmek için, ellerinden gelse, neleri var, neleri yok verirlerdi. O, böyle zamanlarda için için ağlar, kimseye derdini açmak istemezdi. Onun derdinin ne olduğunu iyice bilen yoktu. Yalnıb bir «Altın Rüyası» gördüğüne ve bu altınlara kavuşamadığı için içlendiğine inanırlardı.

Yüksel, Hisar'la Kanlıca arasında ve dağın arkasındaki harabede binlerce altının saklı olduğunu söylüyor, orada araştırma yapmak için kendisine para

verecek zengin bir adam arıyor ve paralar ortaya çıkınca ona on katını vereceğini vaadediyordu.

Kaç defa zengin komşulara bunu açmış, fakat kimse bu çocukça işe girişerek parasını ziyan etmek istememişti. Kendisine para vermeye kalkanlar da bir şart koşmuşlardı. Yüksel, onların gelini olacaktı. Kızcağız, bu adamları şiddetle reddetmişti.

⁂

Yüksel rıhtıma çıkarak Ayhan'a yaklaştı ve elini sıktı:

— Ne var?..

— Bize gidelim, Yüksel.

— Ne olacak?

— Konuşacağız.

Genç kız biraz kızardı ve:

— Ayhan, dedi. Seninle de arkadaşlığımızın sonu mu geldi?.. İyi düşün, seni kaybetmek, benim için de acıdır.

Delikanlı içini çekti:

— Yüksel, en saf bir teklif için canını tehlikeye attığını biliyorum. Bana, seni rahat bırakmaklığım için çok rica ettiler. Hattâ Salim Reis kulağımı büktü. «Bu çocuğa göz koyan adamı balıkçılar yaşatmazlar!» dedi. Beni iyi dinle, Yüksel! Senin için beni öldürmelerine hiç üzülmem. En küçük bir sözle benden uzaklaşacağını biliyorum. Bu sözü söylemiyeceğim. Seni dâvet etmekten maksadım büsbütün başka.

— Peki, gidelim!

Salim Reis'in yalısına gittiler. Ayhan, güzel misafirine balkonda bir sandalye ikram etti:

— Otur şekerim, dedi. Dün İstanbul'a indim; sana bir kutu fondon aldım.

Yüksel gülümserken:

— Teşekkür ederim, fakat beni buradan rıhtıma atlamaya mecbur etme! Aşağısı deniz değil!.. dedi.

— Beni kırıyorsun, Yüksel! Şekerini yerken, beni dinle. Senin bir altın rüyan varmış. Onu bana anlat!...

Yüksel, birdenbire bozuldu:

— Bunu niçin soruyorsun Ayhan?..

— Senin geçen gün birisinden para istediğini ve alamayınca gizli gizli ağladığını söylediler.

— Evet, ağladım.

— Benim beş bin lira param var, Yüksel. Senin bir damla gözyaşı dökmene razı değilim. Al hepsi senin olsun!...

— Ne mukabilinde? Sonra sen de bana nişanlanalım diyecek değil misin sanki?

— Hayır, Yüksel!...

Genç kız biraz düşündü ve:

— Peki, dedi. Anlatayım. Zaten bu fikirdeydim. Bir başkasının yardımına ihtiyacım var. Dinle beni Ayhan!...

Yüksel gözlerini, masmavi akıp geçen suya dikti. Bir an kadar dalgın durdu. Yanakları yavaş yavaş kızardı; sonra titrek bir sesle anlatmaya başladı:

— Bu altın rüyası vakit vakit ailemizden birkaç kişiyi pençesine almış ve onları sefalete sürüklemiştir. Şimdi sıra benim... Ben de bu hırsla yaşıyorum, ben de bu hastalığa kapıldım. Fakat düşünüyorum Ayhan; bu para, benim gibi öksüz ve yetim bir kızın hakkı değil de kimindir?

Kızın gözleri dolu dolu oldu. İçini çekerek:

— Sana, babadan oğula miras kalan aile mektuplarını, vasiyetnamelerden çıkartarak bir masal haline getirdiğim bu vak'ayı bir hikâye intizamı ile

anlatacağım. Sonra da bu vesikaları gösteririm, uydurma birşey olmadığını anlarsın!... dedi.

Başını sandalyenin arkalığına dayadı, anlatmaya başladı:

ALTIN RÜYASI

1810 senesi yaz mevsiminde, yıllardan beri Rumeli vilâyetlerinde bulunan Server Paşa, Padişahın emriyle İstanbul'a gelmiş ve hemen saraya uğramıştı. Padişah, Paşa ile devlet işlerine dair uzun müddet konuşmuş ve ona gayet kıymetli bir vazo hediye etmişti.

Server Paşa, dirayetli ve çok zeki bir adamdı. Padişahın da kendisine teveccühü, emniyeti vardı... Onu sadrazam yapmak istiyordu. Padişahın, Server Paşaya olan bu teveccühünü çekemiyenler pek çok ve hepsi de mevki sahibi, nüfuzlu adamlardı. Az zamanda düşmanlıklarını o derece ileri götürdüler ki, Paşanın hayatı tehlikeye girdi. Gerek bu düşmanlardan, gerek Padişahın kararsızlığından korkarak Anadoluhisarı ile Kanlıca arasında ve dağın gayet arkasında geniş topraklar satın aldı; orada derhal gayet sağlam bir konak yaptırmaya başladı.

Diğer taraftan, nesi var, nesi yoksa satarak paraya çeviriyor, bunları sakladığı yeri kimseye söylemiyordu. Konağın yapılışında kendisi bulundu. Bir sene içinde konağını tamamlattı ve etrafındaki toprağı bir çiftlik haline getirdi.

Bu hazırlıkları gizli maksatlara atfeden düşmanları Paşayı, Hünkâra kötülediler; çiftliğine aldığı on iki adamın rençber değil, birer Arnavut beyi olduğunu ve Paşanın bir isyan hazırladığını anlattılar.

Hünkâr, Paşayı çağırttı. Vesveseli ve korkak bir

adamdı. En küçük bir şüphe bile onu en büyük haksızlıklara sürüklerdi. Fakat Paşa, huzurda bulunan düşmanlarına öyle sözler söyledi ve onları öyle azarladı ki, Sultan, iftira edenleri ağır hakaretlerle yanından uzaklaştırdı. Paşa da korkularını ve konağı yaptırmaktaki maksadını açıkça anlattı. Hattâ orada ağladı. İki erkek çocuğu vardı, Hünkârın kendisine hediye ettiği cariyeyi nikâhla almıştı. Onları çok seviyordu. Saraydan itibarı yerinde olarak ayrıldı.

O akşam eve gider gitmez uşaklarına ve hizmetçilerine yirmi dört saat için izin verdi ve akşam karanlığından sonra, sadık kölesi Arap Cafer'le beraber büyük bir çarşaf yaydı. Büyük Çin vazosunu getirdiler ve ikisi de iki defa odadan dışarıya çıkarak güç halle taşıdıkları altın torbalarını getirip örtünün üzerine boşalttılar.

Karısı Gülniyaz sedirde oturuyordu. İki yaşındaki Orhan kucağında uyumuştu. Ondan üç yaş büyük olan Halil sedirde uyuyordu. Gülniyaz, paraları görünce çok şaşırdı, fakat ses çıkarmadı.

Paşa ile Cafer, gece geç vakitlere kadar bu paraları saydılar. Yüzerlik, yüz elli deste yaptılar. Sonra bu desteleri vazoya yerleştirdiler. Paşa, Gülniyaz'dan bir ip istedi. Sonra Cafer'le birlikte vazoyu tutarak odadan çıktılar.

Bir saat sonra Paşa döndü. Yüzü gülüyordu. Gülniyaz'ın yüzünü okşadı ve:

— Gözüm arkada kalmayacak Gülniyaz, dedi. Senin ve çocuklarımın, benim arkamdan sefil olmanıza mâni oldum. Vazoyu sakladığım yeri yalnız Cafer biliyor. Belki benim hayatımı kurtarmak için sen bu paraları düşmanlarıma verirsin diye sana söyle-

miyorum. Fakat kardeşim Hüseyin Molla'ya da yazdım.

⁂

Ertesi gün konağa gelen hizmetçiler ve uşaklar, çok korkunç bir manzara ile karşılaştılar. Paşa, yatağında arkaüstü yatıyordu. Boğazı bir ustura ile kesilmişti. Gülniyaz da baygın olarak yerde yatıyordu.

Hemen Zaptiye Nezaretine haber gitti. Konak hizmetçileri ve uşaklar sorguya çekildi. Aradılar, taradılar, ortada olmayan Cafer'i de boğulmuş olarak kuyuda buldular. Kuyunun kapağı açıktı.

Bütün şüpheler haklı olarak Gülniyaz'ın üzerinde toplandı ve katil kadının idamına karar verildi... Hünkâr, Gülniyaz'ın böyle bir cinayet işleyebileceğine inanmamıştı. Onu görmek istedi. Ayıldığı zamandan beri bir dakika bile gözyaşı durmayan Gülniyaz, huzura çıktı.

Hünkâr, sert bir sesle sordu:

— Paşayı niçin öldürdün, Gülniyaz?..

— Ben öldürmedim Sultanım!

— Ya kim öldürdü?

— Bilmiyorum, Sultanım!

— Konakta seninle Cafer'den başka kim vardı?

— İki çocuğumuz, Sultanım!

— Dışardan birisi konağa girebilir miydi?

— Hayır, Sultanım. Köpekler var!...

— Seni işkence ile öldürecekler, Gülniyaz!...

— Bana, Paşanın ölümünü görmekten daha büyük işkence olamaz, Sultanım!... Keşke beni de öldürseler!...

Hünkâr, kadının hemen öldürülmesine razı ol-

madı; şüphelendi ve onu sarayda hapsetmelerini söyledi.

Paşadan sonra Gülniyaz, sarayda ancak yirmi gün kaldı. Ve bu yirmi gün içinde gözyaşı durmadı. Bir akşam geç vakit, dudakları titreyen Kızlarağası, huzura girerek:

— Gülniyaz, Efendimizi görmek istiyor, Sultanım! dedi.

Hünkâr, Gülniyaz'ı kapattıkları odaya gitti. Onu, kapının eşiğine kadar sürünerek gelmiş gördü. Zavallı kadın, o kadar bitmişti ki, gözleri artık görmüyordu. Elleriyle Sultanın ayaklarını tuttu.

O sırada Hüseyin Molla saraya gelmişti. O da Paşa gibi sarayda büyük itibar sahibi bir adamdı... Sultan, onun ilminden, konuşmasından, doğruluğundan çok hoşlandığı için gece gündüz, istediği gibi saraya girip çıkabileceğini söylemiş ve saray hizmetkârlarına, Kızlarağasına tembih etmişti.

Hünkâr, Gülniyaz'ın kapatıldığı odada, ayaklarının ucunda sürünen ve belki de son günlerini yaşatan güzel cariyeye içi sızlayarak bakarken, Hüseyin Molla, kapının arkasında, ağabeysinin katili olduğuna inandığı o kadını Hünkârın elinden almayı ve onu cezalandırmayı düşünüyordu.

Hüseyin Molla, çok sert ve inatçı bir adamdı... Hünkârın, ağabeyine hediye ettiği cariyeyi daha o zamandan istememiş ve Server Paşa onu nikâhla almaya kalktığı zaman çok karşı durmuş, fakat Paşa, bu güzel cariyeden vazgeçmiyerek nikâhlanmıştı.

Hünkâr, Paşanın, kendi hediyesi olan cariyeyi böyle nikâhla almasından pek hoşlanmış ve onlara büyük hediyeler göndermişti.

Gülniyaz, daha sonra, bayram ve kandil günlerinde iki çocuğunu da yanına alarak saraya gider,

Hünkârın eteğini öperdi. Hiç kimseyi huzuruna kabul etmeyen Hünkârın, Gülniyaz'a karşı gösterdiği bu iltifat, bütün saray kadınlarını kıskandırıyordu... Gülniyaz gayet iyi bir ev kadını olduğu ve Paşaya iki çocuk doğurduğu halde, Hüseyin Molla, hâlâ ona ısınamıyordu.

Paşanın öldürüldüğünü duyar duymaz, kadına düşman olan Molla, bu cinayeti Gülniyaz'ın işlediğine daha önceden inanarak yola çıkmış, eğer Hünkâr onu öldürtmezse, cezasını kendi eliyle vermeyi kafasına koymuştu. İstanbul'a gelir gelmez konağa uğradı; kendi hesabınca tahkikatı yaptı ve kararları kuvvetlenerek saraya koştu.

⁂

Yüksel, yine sustu. Güzel gözlerini parlak bir yaş tabakası kaplamıştı. Hayran hayran dinleyen Ayhan:

— Yoruldun yavrum! dedi.

Yüksel, gözlerini sildi:

— Hayır, mümkün olduğu kadar çabuk bitirmek istiyorum.

Heyecan ve yorgunluktan taze yanakları pençe pençe kızarmıştı. Bir müddet, hiç durmadan masmavi akıp geçen denize gözlerini dikti, düşündü; sonra yine anlatmaya başladı.

.....

«— Hüseyin Molla hiç evlenmemişti. Fakat Paşaya yazdığı bir mektuptan anlaşılıyor ki, buna sebep eski bir sevgidir. Server Paşa bir mektubunda şöyle diyor:

«Gülniyaz'a niçin bu kadar düşman oldun? O, sadık ve vefakâr bir kadın ve çocuklarımın annesi-

dir. Sen demek hâlâ o vefasız Çerkez kızını unutmadın ve bu yüzden bütün Çerkezlere düşman oldun!.. Fakat ona hak vermelisin. Senden evvel bir başkasını seviyordu. Seninle yaşayamıyacağını anlayarak ona kaçtı. Bunda, zavallı Gülniyaz'ın ne suçu var?..»

İşte, Hüseyin Molla'nın kadınlara düşmanlığı bu sevgiden ileri geliyordu. Bütün ömrünce kendi kalbindeki sevgiye sadık kalmış, mevki sahibi, zengin bir adam olduğu halde, evlenmemişti.

Paşanın çok sevdiği bu kadının o cinayeti yapmasına sebep ne olabilirdi? Bunu hiçbir suretle izah etmek mümkün değil. Paşa, Gülniyaz'ı çok seviyor ve onun bir dediğini iki etmiyordu.»

.....

Ayhan, içini çekerek:

— Bana öyle geliyor ki, Gülniyaz bu cinayeti işlememiştir, dedi. Asıl katil başkasıdır.

— Evet, fakat o gece konakta bir onlar, bir de Arap köle vardı.

— Paşayı öldüren bu köle olmasın?...

— Fakat onu da kuyuya atmışlardı!...

— Gülniyaz böyle bir cinayeti işlemiş olsaydı, Paşanın odasında baygın bulunmazdı. Kadının, Paşayı o halde görerek bayıldığı muhakkak!

— Demek sen, Gülniyaz'ın katil olduğuna inanmıyorsun?

— Hayır. Ya dışardan birisi girdi veya bu cinayeti köle yaptı.

Yüksel, rahat bir nefes alarak:

— Ben de bu kanaatte olduğum için, senin bu düşüncene sevindim Ayhan, dedi. Katil bir başkasıdır. Belki de köledir. Şimdi hikâyeye devam edeyim.

.....

«— Gülniyaz, dehşetli bir ıstırap ve keder içinde

kıvranarak Sultanın ayaklarına kadar sürünmüş ve alnını yere koyarak bir müddet hıçkıra hıçkıra ağlamıştı. Odanın bir köşesine çekilen iki çocuk, korkuyla birbirlerine sarılmış, ağlamaya bile cesaret edemiyor, kuş yavruları gibi titriyor, küçük ıslak gözlerle bakıyorlardı.

Uzun boylu ve iri yarı olan Kızlarağasının da dudakları beyazlanmış, gözlerinin akı meydana çıkmıştı. Hünkâra gelince, o da çok müteessirdi. Titrek bir sesle:

— Gülniyaz, kaldır başını!... dedi.

Bitap, yarı baygın, hıçkıran güzel cariyenin sesi ancak işitilebiliyordu:

— Dermanım yok, Sultanım!...

— Ne istiyorsun Gülniyaz? Beni niçin çağırttın?

Cariye, başını kaldırmağa çalıştı. O kadar halsizdi ki, biraz kımıldayan başı cansız bir halde düştü. Alnı yere dokundu:

— Ben ölüyorum, efendimiz! dedi. Bu iki öksüzü size emanet ediyorum. Yastığımın altına bıraktığım vasiyetnamemi çocuklarıma, yirmi yaşına geldikleri zaman versinler. Kimse açmasın!...

Gözyaşları Padişahın ayağını ıslatmıştı. Yerde bir paçavra gibi yatıyordu. Onu görenler, o güzel cariye olduğuna inanmazlardı. Sultanın içi sızladı:

— Paşayı öldüren sen değilsin Gülniyaz!...

— .....

— Onun intikamını alacağım!

— .....

— Sana sarayda güzel bir daire ayıracağım!

— .....

— Ağlama artık Gülniyaz. Ayağa kalk bakayım!

— .....

— Sana kalk diyorum, Gülniyaz!...

Sultan ayağiyle kadının başına dokundu:

— Sana söylüyorum, kalksana!...

Gülniyaz yine cevap vermedi.

Karanlık odanın bir köşesinde birbirlerine sokularak titreşen çocuklar, Hünkârın haykırmasından korkmuş, içlerini çeke çeke ağlıyorlardı.

Hünkâr eğildi, Gülniyaz'ın hâlâ güzel olan sarı saçlarını kavradı, çekti ve yüzüne baktı.

Gülniyaz, bayılmıştı.

HİKÂYENİN ÖTESİ

Genç kızın anlattığı vak'a gözlerinde o kadar canlanmıştı ki, güzel gözleri kalın bir yaş tabakasiyle örtülmüş ve tıkanarak susmuştu.

Hava o kadar kararmıştı ki, delikanlı, onun yüzünü görebilmek için eğildi ve titrek bir sesle:

— Ağlıyor musun Yüksel? diye sordu.

Yüksel cevap vermedi. Sonra ayağa kalktı:

— Ne kadar geç olmuş!... dedi. Ben gideyim...

— Ne zaman gelirsin?

— İstanbul'a inmeyeceksen, yarın...

— Daha erken gel, olur mu yavrum?...

Mühendisin sesinde tatlı bir kedi mırıltısı vardı. İçini çekerek:

— Seni yalıya kadar götüreyim! dedi.

Merdivenleri indiler. Rıhtıma çıkınca yanyana yürümeye başladılar. Birkaç balıkçı Salim Reisle fısıl fısıl konuşuyorlardı. İki genç onlara selâm vererek yürüdüler.

Havaya öyle bir durgunluk çökmüştü ki, insan bu durgun ve ılık gecenin tadına doyamıyordu. Uzaklarda sandalını akıntıya bırakan bir balıkçı, yanık bir türkü mırıldanıyordu.

Yüksel, kapının önüne gelince elini uzattı:

— Allah rahatlık versin Ayhan.

— Sana da Yüksel.

Ayhan yalnızca dönerken, içinde büyük bir mahzunluk duyuyordu. Sebebini bilmiyordu, fakat canı ağlamak istiyor, hem de gizli bir sevinç yüreğini ısıtıyordu.

Yüksel ertesi gün daha erken geldi. Bir gün evvelki gibi, balkonda oturdular. Yüksel bir-iki şeker yedi; biraz düşündü ve tekrar anlatmaya başladı:

— Hüseyin Molla'nın bıraktığı vasiyetnamede, saraydaki odada geçen bu hazin vak'a yazılıdır. Fakat bundan sonra Gülniyaz'dan bahseden hiçbir vasiyetname ve mektup yoktur. Sarayda mı kaldı? Öldü mü? Bilmiyorum. Yalnız, Molla, iki çocuğu bağrına bastığını ve onların öksüz yüreklerini avutmaya çalıştığını yazıyor. Cinayetten ve katillerin bulunup bulunmadığından bahsetmiyor. Şimdi hikâyeye devam edeyim:

Halil, hastalıklı bir çocuktu; 7 yaşından fazla yaşamadı. Orhan, amcasiyle yalnız kaldı. Hüseyin Molla'ya, Paşa'nın sakladığı parayı bulmak hırsı bir hastalık gibi yapıştı. Çiftliğin topraklarında ve konakta ilk aramayı o yaptı. Toprakları eşti, duvarları oydu; bu arama senelerce devam etti. Orhan 17 yaşında evlendi. Yine bu sırada Hüseyin Molla öldü ve yeğenine bir vasiyetname bıraktı.

Orhan, bu vasiyetnameyi açtığı zaman, altın rüyasına kapılmaktan kendisini alamadı. Geceli gündüzlü bir araştırma yaptı. Bazen eli çenesinde saatlerce düşünüyor, bazen gece yarısı bir fenerle bahçede dolaşıyordu. Zavallı karısı ,onu bu illetten kurtarabilmek için çok uğraştı. Selim ve Gülşen adında iki

çocuğunu doyurabilmek için çok güçlük çekti. Orhan, gözleri arkasında kalarak, genç yaşında öldü.

Karısı, çocuklarını bu altın rüyasının yatağından uzaklaştırmak için ,babasının evine döndü. Gülşen, zengin bir adamla evlenerek onlardan ayrıldı. Selim, çektiği sefaleti unutmadığı için, altın rüyasına kendini kaptırmadı. Geç olarak evlendi ve onun da bir tek oğlu oldu ki, bu benim büyükbabam Ali Efendi'dir.

Ali Efendi, yirmi yaşına kadar bir doktor olarak yetiştirilmişti. Fakat bu meslekten istifade edemedi. O da aynı sefil rüyaya yakalandı. Fakat zeki bir adam olduğu için defineyi plânlı olarak aradı. Evvelâ bahçeyi tamamiyle kirizme yaptırtı. Sonra binayı temellerine kadar eştirdi. Aramadık bir yer bırakmadı.

O kadar fakir düştü ki, oğlunu askeri okula yazdırdı. Oğlu, yâni babam Cevat Bey, iyi bir kurmay subay olarak yetişti. O da evlendi ve büyük babamın ölümünden sonra oturulacak halde olmayan konağı terkederek Beşiktaş'a nakletti.

Annem, beni doğururken ölmüştü. Babama o kadar düşkündüm ki... Fakat babam, bir askerdi; beni bırakıp gitmeğe mecburdu. Bu hâl, ikimizi de çok mahzun ediyordu. Ben, Arap sütnine ile kalıyordum.

Nihayet bir gün yine ayrıldık. Babam çıkıp gitti. Onun dudaklarının son defa yüzüme dokunduğu günü hiç unutamıyorum. Onu bir daha hiç göremedim. Neden sonra bana yetim maaşı bağlandı.

⁂

Hazin bir hıçkırık, kızın dudaklarından fırladı: bu hıçkırık, onun hikâyesini tamamlamıştı.

Ayhan, bu anda onu teselli edememenin verdiği

acı ile önüne bakarak bekledi. Fakat Yüksel kendisini tesire bırakacak ve yeise mağlûp olacak kızlardan değildi. Bir iki hıçkırıktan sonra beyaz mendili ile iri kara gözlerindeki inci tanelerini kuruladı:

— Ben, büyük enişteme bu defineyi aratmak için çok uğraştım. Hattâ bir - iki defa harabeye kadar gittik. Bir defasında bir tonoz parçası düşerek onun kolunu yaraladı. Bir defasında da ben merdivenlerden düştüm. Bunun üzerine eniştem, bir daha bu defineden söz açtıkça, bana nezaketle, fakat kat' olarak anlattı ki, bu iş için saffedecek ne on parası, ne de vakti vardır. Çok uzaklardan akrabamız olan ve mirasa giren birkaç kişi, o geniş toprak parçasını satmağa kalktılar. Ben, onları bundan vazgeçirmek için çok uğraştım; fakat ikna edemedim. Bunun üzerine, babamın bana bıraktığı evi, annemden kalan elmasları sattım; herkesin hissesini satın aldım. Bugün eski çiftliğin benden başka sahibi yoktur. Yarın sana evrakı getireceğim. Benim boşu boşuna hayale kapılmadığımı da anlayacaksın!

Ayrılırken, ertesi gün için sözleştiler ve Yüksel, bu işe çok ehemmiyet verdiği için, saat ikide delikanlının kapısını çaldı.

Ayhan, onun bu kadar erken geleceğini ummamıştı; kapıyı açar açmaz kıpkırmızı oldu. Yüksel, odaya bir göz attığı zaman, onun neden kızardığını anladı. Ayhan, bir resim yapıyordu. Bu karakalem resim, tabii büyüklükte idi ve ilk bakışta Yüksel'in resmi olduğu anlaşılıyordu.

Yüksel, kızacağı yerde, dosdoğru sehpanın yanına gitti, dikkatle baktı ve sükûnetle sordu :

— Resmi sen mi yaptın?

— Evet.

— Senin ressamlığın var mı?

— Biraz var.

— Modelsiz olarak resmi nasıl yapıyorsun?

— Sorma bana Yüksel. Ağzımdan, hoşuna gitmeyecek bir söz çıkacak; sen benim samimî duygularımı anlamayacaksın ve ben de hemen eşyamı toplayıp gideceğim.

— Niçin bu kadar telâş ediyorsun? Benim, senin ciddiyetine ve ruhundaki temizliğe itimadım var. Resim güzel doğrusu... Hattâ istersen, bana baka baka resmin bozuk yerlerini düzeltebilirsin...

— Sonra da resmi alıp gideceksin, değil mi?

— Hayır. Ara sıra bakar, beni hatırlarsın. Fakat şimdi bırak bunları. Ben evrakı getirdim!

Balkona çıktılar. Küçük bir masayı aralarına koyarak oturdular. Ayhan, Yüksel'in mektep çantasından çıkan, sararmış, bazısı okunmaz bir hale gelmiş olan kâğıtları açtı. Birer birer okudu. Düşündü. İçlerinden bir kısmını ayırdı ve kalanını çantaya koydu:

— Bunlar bize kâfi, dedi. Hikâyeyi çok güzel sıralamışsın. Bu evrak tamamiyle bir hakikati anlatıyor. Şimdi okuyayım; hem dinle, hem düşün! Evvelâ Gülniyaz'ın mektubunu okuyayım :

«Çocuklarım :

Talihsiz anneniz, siz bunları okuduğunuz sırada, çoktan toprak olmuş bulunacak ve bütün ıstırabından kurtulacak. Şunu iyi biliniz ki, Paşa babanızı ben öldürmedim. Kaatilin kim olduğunu da anlayamadım. Zaten onun ölümünden verdiği acı, beni bir an içinde mahvetti. O öldükten sonra cinayetin, kaatilin ne ehemmiyeti var! Sizin için yaşamak isterdim. Fakat çektiğim acı buna imkân bırakmadı. Siz mert ve kuvvetli bir erkek oldunuz. Babanızın intikamını alınız. Bu cinayeti meydana çıkarmanıza belki yardımı olur

diye, size o geceyi anlatıyorum. Ne söylüyorsam, emin olun ki, birer hakikattir...

O gün saraydan adamlar geldi. Hünkâr, Paşayı istiyorlarmış. Paşa, bu çağırıştan çok korktu, fakat hemen gitti. Akşama kadar ağladım, bekledim. Onun gelişini görmek, benim için ne büyük bir sevinç oldu bilseniz! Gelir gelmez, bütün uşaklara ve hizmetçilere tenbih etti; hepsini ertesi sabaha kadar izinli gönderdi. Evde, o, ben, Cafer ve siz iki kardeş kalmıştınız. Yemekten sonra Paşa, bana:

— Konakta bu akşam kimse yok Gülniyaz, dedi. Sen şamdanı tut da, kapıları kapatalım!

Ben, üç mumlu büyük şamdanı aldım. Paşa kendi eliyle ağır kapıların kol demirlerini vurdu. Dışarıda başı boş köpekler homurdanarak, birbirleriyle dalaşarak dolaşıyorlardı. Hava çok sıkıntılı idi. Ilık bir rüzgâr esiyordu. Paşa :

— Birisi saklanmış olmasın, Gülniyaz, gel seninle her yere bakalım! dedi.

Mahzeni, odunluğu, bütün konağın odalarını dolaştık. Sonra Paşa önde, ben arkada yukarı çıktık. Paşa Cafer'e seslendi :

— Haydi, artık vakit geldi!... dedi.

Ben ne olacağını bilmiyordum. Paşa odaya geldi. Yere bir çarşaf yaydı ve Cafer'le beraber iki defa dışarıya çıktı; iki defasında da güç halle taşıdıkları torbaları içeriye getirdiler, çarşafın üzerine boşalttılar Kor gibi, pırıl pırıl altınlar, yerde kocaman bir öbek oldu.

Bundan sonra, Hünkârın hediye ettiği Çin vazosunu getirdiler. Paşa, Cafer'le beraber yere bağdaş kurup oturdu; altınları yüzer yüzer sayarak istif yapmağa başladılar.

Halil, sedirin üzerinde uyumuştu. Orhan da ku-

cağımda yatıyordu. Paşa ile kölenin para sayması devam etti. Ben uyukluyordum. Horozlar ötmeğe başladığı zaman, Paşa yüksek sesle para dizisini saydı; bunlar tam yüz elli tane olmuştu. Yerde beş on lira kalmıştı. Paşa bunları toplayarak Caferin kucağına attı ve ayağa kalkarak altın dizilerini Çin vazosunun içine yerleştirip :

— Gülniyaz, sağlam bir ip var mı? dedi.

— Çamaşırlıkta var Paşam, dedim. Gidip alayım.

— Biz alırız,. sen kalkma; kucağında çocuk var!.. dedi.

Cafer'le beraber vazoyu birer kulpundan tutarak dışarıya çıktılar. Aralık kapıdan, merdivenleri indiklerini gördüm. Nereye gittiklerini bilmiyorum; fakat bir saat kadar dışarıda kaldılar. Paşa odaya girdiği zaman yüzü gülüyordu. Gecelik entarisinin önü ıslaktı. Yüzümü okşadı :

— Artık ölürsem de gözüm arkada kalmaz, Gülniyaz, dedi. Senin ve çocuklarımın sefil kalmasına mâni oldum. Parayı sakladık. Yerini Cafer'den başka kimse bilmiyor. Bunu, Hüseyin Molla'ya da, sana da söylemiyorum. Çünkü düşmanlarım, beni öldüreceklerini söyleyerek, paraları kendilerine teslim etmeni isterler; sen de beni kurtarmak için, çocuklarımızın ve senin nafakanı verirsin...

— Siz öldükten sonra, ben parayı ne yapacağım, Paşacığım?... dedim.

Paşa gülümsedi; odasına giderken:

— Çocukları yatırda gel, Gülniyaz!... dedi.

Çocukları yatırdım. İki oda yanyana idi. Uyanırlarsa hemen yanlarına dönecektim. Çünkü, o akşam dadıları yoktu. Bu çocuklar, sizdiniz... Sizi yatırdım ve Paşanın odasına gittim. Odaya girer girmez, boğuk bir hırıltı duydum. Fıkır fıkır birşeyler oluyordu.

Paşa çok yorulduğu için horluyor, diye düşünüyordum. Fakat bu, horlamaya da benzemiyor, sanki bir tencere kaynıyordu.

Acele ile şamdanı yaktığım zaman, Paşa babanızı kan içinde gördüm; boğazı kesilmiş ve dışarı fırlamıştı. O geceden bildiğim hep bunlar. Kendime geldiğim zaman, etrafımda zaptiyeler vardı. Beni Nâzırın huzuruna çıkardılar. Paşayı ben öldürmüşüm, Caferi de kuyuya atmışım. Cevap verecek halde değildim. Gözyaşım durmuyordu. Beni saraya götürdüler. Hünkârda beni sorguya çekti. Siz, iki öksüz korkuyor, ağlaşıyordunuz. Hünkâr merhamet etti. Beni sarayda bir odaya kapattırdı.

Bu satırları yazarken canımın çekildiğini duyuyorum. Ben artık ölüyorum. Sizi Sultana emanet edeceğim.

Paşa babanızın intikamını alınız çocuklarım. Fakat belki bu intikamı almaya da lüzum kalmayacaktır. Bana öyle geliyor ki, Paşayı öldüren, Arap kölesi Cafer'dir.

Allaha emanet olunuz çocuklarım. Babanızı öldüren ben değilim.

Gülniyaz.»

Gülniyaz'ın çocuklarına bıraktığı mektup bu kadardı. Ayhan, bu ıstırap dolu mektubu genç kıza uzatırken :

— Bu zavallı kadın, Paşanın katili değildir. Katil herhalde Cafer olacaktır, dedi.

Yüksel dalgın bir halde :

— Caferi kuyuya atan kim o halde? diye sordu.

— Ya kuyunun kapağı açıktı veya Cafer korkudan kendisini oraya attı. Belki de...

Ayhan biraz düşündü ve :

— Defineyi kuyuda aradılar mı? diye sordu.

— Hüseyin Molla ve sonra sırayla hepsi bu kuyudan şüphe ederek aramışlar.

— Acaba aile halkından biri, bu defineyi buldu mu?

— Buna imkân yok Ayhan. Çünkü, defineyi arayanların hepsi fakir ve meyus bir halde ölmüşler. Ve bıraktıkları vasiyetnamelerle, çocuklarına, nasıl aradıklarını ve nerede bulunması ihtimali olduğunu yazmışlar.

— Bu kuyu şimdi duruyor mu?

— Evet, geniş avlunun bir tarafında; üzerinde büyük ve ağır bir taş kapalıdır. Eniştemle oraya gittiğim zaman içeriye bir taş attım; su ile dolu.

— Herhalde Paşa, defineyi konağın dışarısına saklamadı.

— Evet, öyle görünüyor.

— Gülniyaz mektupta bir ipten bahsediyor. Sağlam bir ip... Bu ip, herhalde ağır vazoyu bir yere sallandırmak için kullanıldı. Bu da kuyu olacaktır.

Yüksel dalgındı :

— Kimbilir!...

— Bak, ben şöyle düşünüyorum. Yüksel. Paşa ile Cafer vazoyu kuyuya sallandırdılar. Islanan ip de, paşanın gecelik entarisini ıslattı. O yattıktan sonra Cafer bu paraları ele geçirmek istedi. Pasayı öldürdü. Hemen aşağıya inerek, kuyunun kapağını açtı, vazoyu çıkarmak istedi; ya telâşından veya ayağı kayarak kuyuya düştü.

Yüksel heyecanla :

— Olabilir, dedi. Fakat vazo kuyuda değil!..

— Ben, bu kuyuyu görmek isterim, Yüksel!

— Demek definenin mevcudiyetine sen inanıyorsun?

— Bu evrak çok kat'i ve senin düşüncelerin ma-

kul. Sonra en aşağı bir buçuk milyon liralık bir mesele...

Ayhan, biraz düşündükten sonra :

— Herhalde zahmete değer, dedi. Şimdi bu paranın senden başka vârisi var mı?

— Yok. Zaten kimse inanmıyor ki... Fakat ben bulursam, yarısını Gülşen'in bugünkü vârislerine vereceğim.

— Bu parayı aramak için para dökmeğe ne lüzum var. Biraz zekâ ile aramalı. Sen ne yapmak fikrindesin?

— Ben, bütün konağın tonozlarını parçalatmayı ve temellere kadar kazdırmayı düşünmüştüm.

— Bu da bir fikir olmakla beraber, pek ümit vermiyor. Onlar, ihtimal verdikleri her yeri aramışlar.

— Sen ne diyorsun, Ayhan?

— Ben, gidip görmeyince birşey söyleyemem. Fakat kimsenin akıl edemeyeceği bir yer bulacağımı zannediyorum.

— Bu para bulunursa, sen de hisseni alacaksın, Ayhan!

— Hele parayı bulalım bir kere... Ben de eli boş çıkmam. Artık bu vasiyetnameler üzerinde münakaşa yapmayalım Yüksel. Sen, benim bu defineyi aramamı istiyor musun?

— Elbette istiyorum. Ümidim sende...

— Peki, ben yarın İstanbul'a ineceğim. Küçük bir valiz, bir kazak, çekiç, elektrik feneri filân alacağım. Sonra sen bana yerini tarif edersin. Gider orada işe başlarım.

Yüksel haykırdı :

— İmkânı yok oraya yalnız gidemezsin!

— Niçin?

— Orası, o kadar korkunç ve ıssız bir yer ki, yalnız gitmene razı değilim. Ben de geleceğim.

— Sen de mi? Benimle mi?

— Ne var? Niçin gitmiyeyim?

— Bilmem ki. Sen biraz çekingen bir kızsın.

— Sana karşı o kadar çekingen değilim Ayhan!

— Benim, diğerlerinden bir farkım yok ki...

— Çok farkın var. Olmasa bile sen, benim gibi kimsesiz bir kızın itimadını ve kalbini kırmazsın.

Delikanlı derin bir samimiyet içinde :

— Kırmam şekerim, kırmam Yüksel. Bana itimat et yavrum! diye söylendi.

— Teşekkür ederim Ayhan.

Yine akşam olmuştu. Boğazın üzerine gölgeler iniyor, deniz ağır ağır duruluyordu.

HARABEDE

İki gencin son günlerde çok candan konuşmaları ve Yüksel'in, Ayhan'ın odasına çıkarak balkonda oturması, sonra beraber sandal gezmeleri yapmaları, gözden kaçmış değildi .Bütün Hisarlıların gözebebeği olan Yüksel, bu hareketiyle, kendisine karşı candan bir ilgi besleyenlere bir endişe vermiş oluyordu. Fakat kimse ağzını açıp da birşey söylemiyordu.

Salim Reis, akıllı ve tecrübeli bir adamdı. Ayhan'ın ne kadar temiz, ne kadar insan bir çocuk olduğunu anlamıştı. Buna rağmen, o da elini şakağına koyarak düşünüyordu.

Eniştesi de konuştu :

— Kızım, elime biraz para geçti. İstersen, senin defineyi aramak için bir - iki rençber tutalım!...

Yüksel sükûnetle karşılık verdi :

— Teşekkür ederim enişte. Ben Ayhan'a söyledim.

Onun biraz parası varmış; icabederse hepsini sarfedecek. Bulursak ne âlâ, bulamazsak ben de boyumun ölçüsünü almış olurum.

— Fakat, Ayhan yabancı bir adam. İyi bir genç; fakat...

— Ne yapayım enişte. Sana o kadar yalvardım.

— Fakat param yoktu.

— Bugün ben, söz vermiş bulunuyorum.

— Ya birşey çıkmazsa...

— O zaman sen eğer, hakiki bir enişte isen, Ayhanın yaptığı masrafı öder, beni, yabancı bir adama borçlu olmaktan kurtarırsın. Bunu yapmazsan, ben de borç altında yaşarım. Fakat o zaman hiç olmazsa bu dertten kurtulmuş olurum.

Yüksel, inatçı bir kızdı. Onu, istediğini yapmaktan kimse alıkoyamazdı. Eniştesi de sustu.

Ayhan'a gelince; Yüksel'i bu merakından kurtarmak için, elinden geleni yapmağa karar vermişti. Gençti. Meslek sahibi idi. Babasından kalan parayı bu işe sarfedebilirdi. Hem o, bu işin, öyle fazla bir masrafla olacağına inanmıyordu.

İkisi de sözleştiler. Bir sabah erkenden sandalla Boğazda bir gezinti yapacaklarını söyleyerek gittiler. Yüksel, Hisarla Kanlıca arasına geldikleri zaman, sandalı boş bir arsaya çekti. Kıyıya çıktılar ve kır yoluna saptılar.

Ayhan, küçük valizin içine birçok eşya koymuştu. Arkasına bir kazak giymişti. Yüksel, otlardan leke olur diye, beyaz iskarpinleri yerine spor bir iskarpin giymiş, başın da bir şal bağlamıştı.

Yanyana, etrafın güzelliğini seyrederek giderlerken, çok az konuştular. Yol, dar bir patikadan dağa çıkıyordu. Tepeye vardıkları zaman, Yüksel, dere için-

de, üstkatı tamamiyle yıkılmış, bir ayazma harabesine benzeyen konağı gösterdi:

— İşte orası!...

Daha hızlı yürümeğe başladılar. Yollarda kimsecikler yoktu. Canlı olarak, çok uzaklarda sürüsünü otlatan bir çoban vardı. Fundalık ve yeşil otlarla, kır çiçekleriyle kaplı olan kırları geçtiler. Eski çiftliğin duvarları da tamamiyle yıkılmıştı. Toprağın oyuk oyuk eşildiği uzaktan bile göze çarpıyordu.

Harabenin önüne geldikleri zaman, Yüksel:

— Geçen seneden beri daha da yıkılmış!... diye söylendi.

Binanın alt katı biraz sağlamdı. İkinci katın döşemesi bir tavan gibi burasını kapatıyordu. Üst katın tavanı büsbütün yıkılmıştı. Ayhan, etrafı dikkatle gözden geçirerek, bir tehlike olmadığına inanınca:

— Haydi, gezelim!... dedi.

Basamakları silinmiş bir taş merdiveni dikkatle çıktılar. İki taraflarında yükselen tonoz duvarların üzerinden putrel parçaları sarkıyor ve vahşi kuşların parçalayıp getirdikleri hayvan kemikleri görülüyordu.

Yüksel buraya çıkınca, Ayhan daha fazla sokuldu. Ayhan, başını çevirerek tatlı bir sesle:

— Korkuyor musun yavrum?... diye sordu.

Yüksel, heyecanla:

— Evet, dedi. Burası insana öyle fena şeyleri hatırlatıyor ki... Bu oyuk oyuk duvarların arkasından Server Paşanın haykıracağını sanıyorum. Haydi, inelim!..

— Evet, vakit geçirmeden alt katı gezelim!

Ayhan, silik basamaklara döndü. Genç kız arkasından geliyordu. Delikanlı merdivenlerin yarısına gelmişti ki, Yükselin acı bir çığlık kopardığını duyarak birden döndü. Bu sırada Yüksel de kendini bil-

mez bir halde ona yetişmek için merdivenlere atılmıştı. Deli gibi koşan kızcağız, boylu boyunca Ayhan'ın üzerine kapandı. İkisi birden merdivenlerden aşağıya uçtular.

Ayhan sırtüstü yere düşmüştü. Bir omuzunda şiddetli bir acı duyuyordu. Boğazında da bir acı vardı. Yüksel'in dirseği onun boynuna dayanmış, yatıyordu.

Ayhan boğulur gibi :

— Aman Yüksel, beni boğacak mısın? diye haykırdı.

Kızcağız güç halle kendisini toparlayarak ayağa kalktı. Hâlâ korka korka merdivenlere bakıyordu. Ayhan :

— Niye korktun? diye sordu.

Fakat bunu sorarken, sesi o kadar titriyordu ki, Yüksel başını çevirdi. Genç adamın yüzünü ve beyaz kazağının üzerine çıkan kan lekesini görünce haykırdı :

— Ne oldu Ayhan?

— Bilmem; galiba düşerken kolumu putrele çarptım.

— Acıyor mu?

— Hayır.

— Acıyor işte! Bak, sesin titriyor...

Ayhan birşey söylemeden kazağını çıkardı. Kuvvetli kolları, sağlam göğsü, atlet fanilâsıyla kaldı. Omuzundan kan akıyordu. Dişlerini sıkarak :

— Çantada su vardı, alır mısın? dedi.

Yüksel, mendiliyle onun omuzundaki yarayı sildi. Sonra kendi mendiliyle sardı. Kan durdu.

— Hâlâ acıyor mu Ayhan?

— Zararı yok Yüksel. Ne oldu? Kaza işte! Fakat sen niye korktun?

— Kocaman bir baykuş vardı. Gözgöze gelir gelmez öyle korktum ki...

— Çocuksun Yüksel... Burası harabe. Elbette baykuş olur.

Biraz dinlendiler. Ayhan, kan lekesi olan kazağını tekrar giydi. Harabenin alt katını gezdiler. Burada göz göz birkaç oda harabe vardı. Bütün kapılar sökülmüş ve pencereleri otlar kaplamıştı. Her taraf oyuk, molozlarla ve bu molozların içinde gıda bularak yetişen dikenli otlarla dolu idi.

Ayhan, her tarafı dikkatle gözden geçirdikten sonra, avlunun bir köşesinde duran, üzeri kapalı kuyuya yaklaştı. Üzerindeki büyük taşı bir köşeye çekerek elektrik lâmbasıyla içeriye baktı.

O biraz eğildiği sırada, Yüksel arkasından kemerini tutuyordu ve :

— Sarkma Ayhan!... diyordu.

Genç mühendis tetkikatını bitirdiği zaman, yüzü kızarmış olarak geri çekildi ve :

— Artık gidelim Yüksel, dedi.

Yolda fikrini söyledi:

— Bu kuyuya inmek lâzım.

— Kuyuya mı?

— Evet.

— İmkânı yok!

— Muhakkak lâzım Yüksel. Niçin korkuyorsun?.. Her türlü ihtiyata riayet ederiz. Madem ki sen korkuyorsun, gelme!

Genç kız ıstırapla:

— Ayhan, dedi. Allah aşkına bensiz buraya gelme! Vallahi darılırım. Gelme, olur mu?

— Gelmem Yüksel. Emin ol!

İlk defa olarak beraber geldikleri bu harabeden, benizleri sararmış ve yüreklerinde gizli bir korku, fa-

kat aralarında derin bir samimiyet duygusuyla döndüler.

ZAVALLI GÜLNİYAZ

Ayhan'ın yarası birkaç gün ağrımıştı. Bunu Yüksel'e söylemiyor, fakat genç kız, onun, kolunu kımıldattıkça çok acı duyduğunu, yüzünü buruşturmasından anlıyordu.

Bu yaranın sol omuzda olması, Ayhan'ın resim yapmasına mani olmadığı için, Yüksel iki gün birer saat kadar onun odasında kalmış ve tamamlanan resmi enistesine götürmüştü.

Bütün komşular bu resmi gördükleri zaman, delikanlının hakiki bir sanatkâr olduğuna inanmışlardı. Yüksel, resmi evinde alıkoymaya mecbur oldu.

Tam bir hafta, ikisi arasında defineden hiç bahsedilmedi; fakat ikisi de bunu unutmuş değillerdi.

Bir akşam Ayhan, ertesi gün için harabelere gideceğini söyledi. Yüksel, onun kolundaki yaranın tamamiyle kapanmasını istiyordu. Hattâ ona mâni olmaya çalıştıysa da, Ayhan fikrinden vazgeçmedi. Bu münakaşa yüzünden, biraz dargın olarak yola çıktılar.

Ayhan, bu defa çok daha tedarikli davranmış küçük valize, lüzumlu olacağına inandığı birçok eşyayı almıştı.

Bu eşya arasında portatif kürek, kuvvetli bir çapa, sağlam bir çekiç, taşçı kalemleri vardı.

İçeriye girmeden evvel harabeyi dikkatle gözden geçirdiler. Alt katın tavanı çok sağlamdı. Ayhan, geniş avlunun içerisindeki moloz parçalarını atmak için bir saat kadar uğraştı. Oturulacak kadar bir yer yaptı ve temizlediği yere valizi koyarak :

— Sen burada otur, beni seyret!... dedi.

Alt kat bir avlu, bir mutfak, iki oda bir de taş kilerden mürekkepti. Mutfaktaki malta taşları söküldüğü için, iğri büğrü bir hâl almıştı. Pencerelerini dışarıdan molozlar veya otlar kapatmıştı. İki odanın yalnız duvarları vardı. Taş kiler, her tarafı harap olduğu halde, hemen hemen sapasağlamdı.

Ayhan, birbir dolaştığı bu yerlerden sonra, eline büyük çekiç alarak kilere girdi. Elektrik lâmbasını tutarak dikkatle muayene etti. Garip bir halde dudaklarını bükerek, kapıda kendisini seyreden kıza sordu:

— Her tarafı oyuk oyuk oydukları halde, buraya dokunmamalarının sebebini bir türlü anlayamadım.

— Belki burası sonradan yapılmıştır.

— Kat'iyyen. Çünkü kilerin duvarlarının üzerine, üst katın ana duvarları bindirilmiş.

— Kabul!. Fakat defineyi arayanların buraya el sürmemeleri için, definenin burada olmadığını kat'i surette bilmeleri lâzımdı... Herhalde bunu ihmal etmezlerdi...

— Doğru söylüyorsun yavrum. Fakat bunun sebebini olsun anlamak lâzım. Belki zemin kesme kayadır.

Ayhan, çekiçle yere vurdu ve hemen doğruldu:

— Bunun altı boştur, Yüksel.

— Boş mu?

— Evet muhakkak boştur. Belki sarnıç filân var.

Genç adam, daha fazla konuşmadan yere döşenmiş olan malta taşlarını birer birer sökmeye, kilerin bir tarafına istif etmeye başladı. Bu iş pek güç olmuyordu. Rutubet, malta taşlarının arasındaki harcı toprak haline getirmişti.

Hızlı hızlı çalışan delikanlı son maltayı kaldırırken birden durdu ve dudakları titreyerek:

— Bir demir kapak!... diye mırıldandı.

Genç kız heyecanla haykırdı:

— Bir demir kapak mı?

— Evet.

Yüksel, olduğu yerde titriyordu. Ayhan, taşçı kalemini bir metre kadar eni ve boyu olan kapağın sürmesine dayıyarak paslı sürgüyü vura vura açtı.

— Ayhan, dikkat et!... Belki de bir kuyudur.

— Merak etme!

Delikanlı kapağı yuvasından biraz ayırdıktan sonra, kuvvetli kollarıyla çekerek arkasına dayadı:

— Burdan aşağıya iniliyor Yüksel!... dedi.

Elektriğin bembeyaz ışığının aydınlattığı yosunlu ve kaygan tuğla basamakları gören genç kız:

— Mektuplarda ve vasiyetnamelerde böyle birşeyden bahsedilmiyor Ayhan, dedi. Fakat herhalde burasını biliyorlardı. Bilmeseler bile ararken keşfedeceklerdi.

Mahzenin kapağının ters tarafına dayanan Ayhan, elektriği tutarak içerisini gözden geçirdi:

— Büyükçe bir mahzen, dedi.

— İnme, Ayhan!

— Cocuk olma Yüksel. Ne varmış?

— Ben burada kalamam.

— İstersen gel.

Ayhan, lâmbayı tutarak basamakları inmeğe başladı. Yüksel onu adım adım takip ediyordu. Onbes basamak indiler. Burası, dört köşe bir mahzendi. Fakat merdivenlerin karşısına gelen duvarda demirden bir kapı daha vardı. Bu demir kapının üzerinde büyük bir top kilit asılı duruyor, ayrıca büyük bir sürgü ile kapanıyordu.

Acaba define burada mıydı?

Genç kız, irileşmiş gözlerle Ayhan'ın yüzüne bak-

tı. Sanki «Bu kadar çabuk bulunacak mıydı?» demek istiyordu.

Ayhan feneri ona verdi ve beline taktığı çekiçle paslı kilide birkaç defa vurdu. Kilit, çürük bir soba borusu gibi parçalandı. Kapının arkasından boğuk akisler duyuldu.

Genç adamın, asabiyetle kapının sürmesine vurmağa başladı. Bu iş de çok uzun sürmedi. Sürme boğuk gıcırtılarla yuvasından kaydı. O zaman delikanlı, çekicin sivri ucunu araya sokarak kapıyı sarstı ve biraz aralanınca kenarından tutarak çekti.

Demir kapı mahzende inleyen bir gıcırtı ile açıldı. Ayhan, feneri kızın elinden alarak içeriye tuttu ve fenerin ışığı bir köşeye değer değmez, yanında elini arkadaşının omuzuna koyarak korka korka içeriye bakan Yüksel, acı bir çığlık koparıp, delikanlının üzerine tutunmağa çalışarak baygın bir halde yere serildi.

Delikanlı, bir an içinde dimağını sarsan çıldırtıcı bir korku ile mahzenin kapağını şiddetle kapadı ve düşüp bayılan genç kızı kucaklıyarak büyük bir süratle merdivenlere atıldı ve bir ok gibi avluyu geçerek harabeden uzak bir ağaç dibine kadar gitti.

Genç kızın bağırmakta ve Ayhan'ın da birdenbire bu kadar şuursuz bir korkuya kapılmakta hakları vardı. Çünkü mahzenin içinde, duvarlara çakılmış paslı zincir halkaları arasında bir iskeletin oturduğunu görmüşlerdi.

Yüksel gözlerini açtığı zaman, Ayhan'ı su ile ıslattığı elleriyle yüzünü ferahlatır ve saçlarını ıslatırken gördü. Başı genç adamın dizinde idi.

— Korkma Yüksel!

Genç kızın dudakları kıpırdadı. Rengi o kadar sa-

rarmıştı ki, Ayhan onun doğrulmasına yardım ederek termos şişesinin bardağına su doldurdu ve :

— İç kızım! dedi.

Yüksel, birkaç yudum su içti. Yüzünü bol bol yıkadı. Biraz kendisini topladı. Sonra hiçbir şey konuşmadan ve ağır ağır yürüyerek yola çıktı.

Ayhan, bütün getirdiklerini orada bırakmıştı. Yükseli orada bile yalnız bırakmağa imkân yoktu. Kızcağız yavaş yavaş ağlıyor ve titriyor, arkadaşının kolunu bırakmıyordu.

Yol bir saatten fazla sürdü. Ayhan, onu yalının caddeye açılan kapısına bırakırken:

— Çocuk olma artık, ne var korkacak? dedi.

Fakat kendisi de o gece korkulu rüyalar gördü. Asabı o kadar bozuldu ki, lâmbasını yakarak saatlerce oturdu ve düşündü.

Sabahleyin erkenden kaptanın yalısına giderek Yüksel'i aradı. Kız kapıya çıktı.

— Nasılsın Yüksel?

— Iyiyim. Ben de sana gelecektim. Seni oraya gider diye korktum.

— Haydi gel konuşalım:

Yüksel süeterini arkasına alarak rıhtıma çıktı. Yavaş yavaş Küçüksu'ya doğru gittiler ve gazinoda oturdular.

— Ne kadar korktun Yüksel.

— Ben o kadar korkak bir kız değilim. Fakat o harabe, o karanlık, sonra o gördüğümüz şey!

— Evet, çok korkunç.

— Artık oraya gitmiyelim Ayhan!

— Yüksel, o servet ümidi ne olacak?

— Hiçbir şey istemiyorum.

— Yüksel, orada bir servet varsa, bu, emin ol ki, senin hakkındır. Senden başka kim ona hak kazanmıştır— Sen, hem öksüz, hem de yetim bir kızsın. Sonra bir melek gibi safsın.

— Korkuyorum!

— Korkma! Sen, onun kim olduğunu anladın mı?

— Kimin?...

— İşte o gördüğümüz şeyin!

— Hayır.

— Gülniyaz!

— Gülniyaz mı?

— Evet, o zavallı kadın. Hüseyin Molla onu oraya getirip zincire vurdu. Orada öldü.

— Ne biliyorsun?

— Ben, paslı zincirler arasında bir kucak sarı saçla bir de bilezik gördüm. Bu bilezik, kemiklerden birisinin üzerine takılı duruyor. Zaten Hüseyin Molla vasiyetnamesinde Gülniyaz'dan hiç bahsetmiyor.

— Çok doğru düşünüyorsun. Belki de ona işkence etmiştir.

— Evet. Bu anlaşıldıktan sonra, o zavallı kadının iskeletinden korkmağa lüzum yok. Bana kalırsa onu oradan alır ve bir yere gömerim. Bu cenazede sen de bulunmalısın.

Genç kız, bütün korkusuna rağmen, gözleri dolarak :

— Yarın gidelim, dedi.

— Korkmazsın artık değil mi?

— Hayır.

ÇÖKEN KUYU

Ertesi gün, bu hazin ve içler acısı merasim yapıldı. Yüksel, evden bir yatak çarşafı getirmişti. İkisi de mahzene indi. Genç kız lâmbayı tuttu. Ayhan, iç mahzene girerek, çürümüş ve paslanmış olan zincir-

lerin arasından zavallı iskeleti, parçalarını dağıtmamağa çalışarak kurtardı ve yatak çarşafına yerleştirdi. Sonra sarı saçları ve elbisesinden kalan düğmeleri topladı. Torbayı kucağına alarak dışarı çıktı.

İskeleti, önceden hazırladıkları çukura yatırdılar. Yüksel, topladığı bir avuç kır çiçeğini mezarın üzerine koydu. Toprağın eşildiği belli olmasın diye, bütün işaretleri kaldırdılar.

Yüksel, itikatları olan bir kızdı. Her şey olup bittikten sonra, diz çöktü, avuçlarını açarak sesli sesli dualar okudu ve gözleri dolmuş, fakat tertemiz bir yürekle, iyi bir iş yaptıklarına inanarak ayağa kalktı.

Bütün bu işler sabahın pek erken bir saatinde olmuştu. Tekrar harabeye girerlerken artık hiçbir korku duymuyorlardı. Ayhan, iç mahzende birçok araştırma yaptı ve nihayet zeminin kesme kaya olduğunu anlayarak orada uğraşmaktan vazgeçti.

Sır kuyuya gelmişti. Ayhan'ın bütün şüpheleri bu kuyuda idi. Cafer'in defineyi almak için kuyunun başına gittiğini ve herhangi br sebeple düşüp boğulduğunu sanıyordu.

Kuyunun etrafındaki molozları temizledikten sonra kapağı açtı ve feneri içeriye tutarak bir daha gözden geçirdi. O, böyle kuyuya sarkarken Yüksel kemerinden tutuyor ve:

— Bana güvenip sarkma Ayhan! diyordu.

Bir defa daha böyle söyledikten sonra Ayhan başını çevirdi:

— Zaten sana güvenmiyorum, dedi. Sen nasıl olsa beni yarı yolda bırakacaksın!

— Ayhan, bana böyle sözler söylemekten seni menederim! Aramızda artık bir arkadaşlık da yok!..

— Öyle mi? Peki, zararı yok, Yüksel. Haydi git!. Ben kuyuya ineceğim!...

Yüksel haykırdı:

— Benim buna tahammül edemiyeceğimi biliyorsun da, bana neden eziyet ediyorsun Ayhan?

Kızcağızın gözleri ıslanmıştı. Ayhan kıpkırmızı oldu. Tatlı bir sesle:

— Bir daha söylemiyeceğim Yüksel! dedi. Darılma bana şekerim!...

O, dargın bir halde bir köşede dururken, valizden kalın bir ip çıkardı. Bir demir parçasını kuyunun üzerine yatırarak ipi buna sımsıkı bağladı ve elektrik fenerini cebine sokarak ayaklarını kuyunun bileziğinden içeriye sallandırdı:

— Dargın mısın yüksel?

— Sen çok fenasın! Yüzüne bile bakmıyacağım!

— Peki, ben bu kuyuda kalırsam, taşı üstüme kapatıverirsin, gidersin! Sorarlarsa, görmedim dersin, olur mu canım!...

Ayhan bunu söyleyip, bilezikten içeriye girdi... Yavaş yavaş omuzları, sonra başı ve daha sonra da elleri kayboldu...

Yüksel kendisini tutamadı, oraya koşarak eğildi:

— Ayhan, Allahaşkına dikkat et!...

Ayhan cevap vermedi. Yavaş yavaş inmeğe devam ediyordu. Bazen feneri ile taşları muayene ediyor, sonra tekrar alçalıyordu.

Aradan birkaç dakika geçmişti ki, yerin altından gelir gibi kalın bir çığlık duyuldu. Arkasından korkunç bir gümbürtü oldu ve kuyunun ağzına kadar fırlayan sular, Yüksel'in yüzünü ıslattı.

Yüksel kendinden geçmiş bir halde kuyuya kapandı:

— Ayhan!... Ayhan!...

Kızın sesine, evvelkinden daha korkunç bir güm-

bürtü karşılık verdi. Sular bu defa bilezikten yukarıya kadar fışkırdı, Yüksel'in başını ıslattı.

Yüksel, bayılacağını hissediyor, kendini tutmağa çabalıyor, gözleri yırtılacak gibi açılarak, yüreğinden kopan çığlıklarla haykırıyordu.

— Ayhan! Ayhan!...

— .....

— Ayhan!...

Kuyunun içinde irili ufaklı gümbürtüler oluyor, sular yukarıya fırlıyordu.

— Ayhan! Allahaşkına cevap ver!...

— .....

— Ayhan...

Nihayet değişiklere dönmüş bir ses:

— Yüksel, kaç oradan! diye cevap verdi.

— Çıksana yukarıya!

— Yüksel, kaç kuyu çöküyor!

— Ne duruyorsun, gelsene!

— Gelemiyorum, ben bittim artık!...

— Ah, anneciğim! Ayhan, Allahaşkına bırakma kendini!

Dehşetli bir gümbürtü daha duyuldu. Boğuk ve kalın bir çığlık bunu takip etti. Kız, yüreği yırtılmış gibi:

— Anneciğimmm!...

Diye bitkin bir halde bileziğe kapandı ve bir ölünün üzerinde ağlar gibi katıla katıla ağlamağa başladı.

Bu ağlama da uzun sürmedi. Aşağıdan fışkıran sular yüzüne çarptı. Ayhan'ın sesi:

— Yüksel, kaçsana! diye inledi.

— Gel, Ayhan! Kuzum bırakma kendini...

— Git, sana git diyorum! Sen de öleceksin!...

— Sen gel, Ayhan! Ölme Allahaşkına! Gel Ayhancığım! Gayret et!...

— Ellerim, ellerim tutmuyor.. Etrafım yıkılıyor.. Kaç Yüksel!...

— Gel Ayhan!...

Birbirine çarpan taşlardan sonra su, bir daha top gibi patladı. Sular avluya kadar çıktı.

— Ayhan! Ayhan!...

Ayhan cevap vermedi. Fakat ip sallanıyordu... Yüksel, evlerinden uğramış gözlerle ipe bakıyordu,. Kuyunun içinde taşların ve suların gümbürtüsü duyuluyordu.

Fakat birdenbire kuyunun bileziğinde ıslak bir baş, sonra da kan içinde iki el göründü.

Yüksel bütün hızıyla Ayhan'ın kolunu tuttu:

— Çık Ayhan! Gayret et!...

Fakat Ayhan, kuvvetinin sonuna varmıştı. Dişleri birbirine vurarak çatırdıyor, bütün vücudu bir yaprak gibi titriyordu. Bir kolunu putrelin üzerine attıktan sonra kendisini bırakmıştı. Yalnız putrele sarılan kolu taş gibi donup kalmıştı.

Yüksel hıçkırarak ağlıyor, onun ıslak saçlarını okşuyor ve sımsıkı yakasını tutuyordu:

— Gayret et Ayhan! Haydi Ayhancığım! Kuzum gel! Bırakma kendini... Sen ölürsen vallahi ben de kendimi atarım denize! Haydi Ayhan!...

Kuyunun içerisi bir daha gümbürdedi. Bu defa avlu, içerisi boşalmış gibi sallandı. Duvarlar sallandı. Baygın bir halde kuyunun ağzında sallanan genç adam, can havliyle yukarıya fırladı; kanlı eli kızın bileğine sarıldı. Onu âdeta sürükleyerek koştu; harabeden beş-on adım uzaklaştıktan sonra yere yuvarlandı.

Tahammülünden çok fazla bir kuvvet sarfeden

ve müthiş bir ölüm korkusu geçiren Ayhan'ın yere düştüğü sırada, harabede korkunç bir gürültü oldu ve duvarlar sallandı, müthiş bir toz bulutu havaya yükseldi.

Avlu çökmüş ve duvarlar üzerine kapanmıştı...

MERMER KAPAK

Ertesi gün Yüksel, Salim Reisin yalısına gelerek Ayhan'ın odasına çıktı. Ayhan, şezlonga uzanmış, uyur gibi duruyordu. Genç kızı görünce ayağa kalktı. Iki eli de sargılarla bağlı idi. Sesi biraz kısılmıştı. Fakat yüzünün rengi ve neşesi yerinde idi.

— Nasılsın Yüksel? Rengin biraz soluk!...

— Gece hiç uyumadım. Bir parça dalsam, hemen haykırarak uyandım. Akşamdan bir şey söylememiştim. Fakat sandalı akıntıya kaptırdığımızı ve senin yedek çekerken iple elini kestiğini söylemiştim. Çok korktuğumu anladılar. Eniştem biraz darıldı... Sen nasılsın?...

— Görüyorsun ya, iyiyim.

— Ayhan, ne büyük tehlikeydi o!... Muhakkak ölecektik!...

— Sen kuyunun başında kalmakta ısrar etmeseydin ve senin haykırışlarını duymasaydım, ben muhakkak kendimi bırakırdım. Çünkü o halde iken bir insanın ipe tutunarak yukarıya çıkabilmesi mümkün değildi... Bütün gece inlemişim... Salim Reis yukarıya çıktı. Ne olduğumu sordu. Biraz benim yanımda kaldı. Fakat şimdi iyiyim. Seni bekliyordum. Ellerimin derisi soyulmuş. Bir hafta olsun oraya gidemiyeceğim...

— Oraya gitmek mi? Kat'iyen!

— Dinle beni Yüksel. Eğer orada bir servet varsa, bu, senin hakkındır. Beni, bu parayı aramaktan kimse menedemez. Bu hususta boşuna münakaşa etmiyelim...

— Bu kadar felâketten sonra, benim bu parada gözüm yok!...

— Ben bilâkis dehşetli bir meraka düştüm. Bir korkaklık yüzünden, hayatımın sonuna kadar halledilmemiş bir şüphe ile yaşıyamam! Hem artık çökecek bir kuyu kalmadı! Bundan başka, çok mühim bir şey keşfettim! Bundan sonraki arayışta hiçbir tehlike olmadığını göreceksin.

— Ne keşfettin?

— Şimdi sana olayı hülâsa edeyim: Paşa binayı yaptırırken, parasını saklamak için emniyetli bir yer de yaptırdı ve parayı oraya sakladı. O gece Cafer, efendisini öldürdükten sonra, iple kuyuya inmek istedi. Bilezikten dört metre kadar aşağıda kuyunun duvar taşları gibi, fakat yekpâre bir beyaz taş var ki, küçük taşlara benzetilmek için oyulmuştur. Bu taş, ekseni üzerinde hareket eder. Bu taşı açınca, dar bir koridor görülür. İşte vazo, kayanın içine oyulan bu koridordadır. Cafer belki ipi iyi bağlıyamadı; kapağı açarken aşağıya yuvarlandı. Başı taşlara çarptı ve bayılarak boğuldu.

— Bu bir ihtimaldir.

— Hayır, ben buna eminim.

— Orada bir koridor olduğunu ne biliyorsun?...

— Dinle beni: Kuyuya indiğim zaman, evvelce de dikkatimi çeken bu taşlara baktım. Bütün diğer taşlar rutubetten eskimiş oldukları halde, onlar sapasağlam duruyorlardı. Çünkü onlar mermerdi. Alt ve üstlerindeki demir yatakları da iyice farkettim... Kuyunun içinde böyle bir kapının mânâsı nedir? Hele katilin ölüsü orada olduktan sonra!... Şüpheleri-

min bir hakikat olacağından emindim. Taşı oynatmağa çalıştım. Duvardan bir küçük taş sökerek üzerine vurdum. Arkadan, gümbürtülü ses geldi. Fakat sevinmeye vakit kalmadı. Ayağımla dokunduğum bir taş söküldü yuvarlandı; o sarsıntı ile aşağıya kadar kaydım ve orada dünyanın en korkunç azabını çektim. Duvarların taşları her taraftan dizi dizi yuvarlanıyordu. Su beni boğacak gibiydi. Avlu sonradan doldurulmuş olduğu için, molozlar akıyordu. Kendimden ümidi kestim. Senin haykırışlarını duyuyordum. Sana «Kaç!» diye seslendim. Fakat beni bırakmıyordun. Korkunç bir ölümle öleceğimi ve oradan aslâ kurtulamıyacağımı anlamıştım. Bu, son kuvvetimi de kesmişti. Fakat senin sesin, beni bırakmıyordu. Hiç olmazsa seni kurtarmak lâzımdı. Sen gitmiş olsaydın, muhakkak o kendi kanımla ıslanan, vıcık vıcık olan ipi bırakacaktım..

Yüksel dinlerken, gözlerini açmış, göğsü telâşla inip kalkıyordu. Ayhan devam etti:

— İpi bütün gücümle tutmağa çalışıyor, kendimi yukarıya almağa çalışıyordum. Nihayet biliyorsun, kurtuldum. Fakat böyle kurtulmağa çalışmaktansa, ölmek bin defa hayırlı idi!...

Ayhan'ın alnında ter taneleri belirmişti. Bir an gözlerini kapattı. Uzun uzun içini çekti:

— Beni, senin sesin kurtardı, Yüksel!

Gözleri dolan kızcağız:

— Seni orada nasıl bırakırdım? dedi. Senin ölümüne sebep olmaktan ve bu acıyı çekmektense, beraber ölmek hayırlıydı.

— Ölseydim, çok acır mıydın Yüksel?

Yüksel başını eğdi:

— Hayır, bu ıstıraba tahammül edemez, ben de kendimi öldürürdüm!

Ayhan bir daha içini çekti:

— Teşekkür ederim Yüksel... Şimdilik yapacak bir şey yok. Bir hafta bekliyeceğim. Sonra orada bazı hesaplar yapacağım. Beyaz taşın tam dört metre aşağıda olduğunu biliyorum. Bu çok işime yarıyacak.

Genç kız dikkatle dinledi. Sonra derin düşüncelere daldı. Ayrılırken Ayhan:

— Beni yalnız bırakma Yüksel! dedi.

— Bugün istirahat et! Yarın sabah ben sandalı alırım, gezeriz. Akşam üstü de rıhtımda otururuz...

⁂

Tamam bir hafta, gazinoda, sandalda, yahut rıhtımda geçen hayat, çok tatlı ve samimi idi. Yüksel, kimseyle bu kadar arkadaş olmamış, kimseye bu kadar emniyet etmemişti.

Eniştesi, yengesi, Hisarlılar ve bütün balıkçılar, iki gencin saatlerce beraber bulunmalarına hayretle bakıyorlardı. Yüksel, bu iyi kalpli, gürbüz ve sevimli gençle hemen bütün gün beraberdi. Kız, çok dalgındı. Erkenden odasına çekiliyor, pencerenin önünde denize bakarak düşünüyordu.

Ayhan'a gelince, o; Yüksel'in gelmediği saatlerde balıkçılarla, yahut Salim Reisle konuşuyor, onların yaşayışlarında, konuşmalarında bir incelik, bir tatlılık buluyordu.

Kuyunun çökmesiyle hâsıl olan sarsıntı, iğreti olan bütün duvarları yıkmıştı. Korkulacak hiçbir şey yoktu. Kuyunun içerisi tamamiyle dolmuştu.

Oradaki ölüm tehlikesini bir kere daha hatırladılar ve birbirlerine gülümseyerek baktılar. Ayhan, orada bıraktığı âletleri buldu. Mahzenin derinliğini ölçtü. Yüksel ona yardım ediyor, fakat hiç konuşmuyordu.

Bir kere de harabenin etrafını gözden geçiren Ayhan, nihayet bir kenara oturdu ve bir plân yaptı. Bundan sonra:

— Altmış santim kadar bir kaya tabakasını delmek lâzım geliyor! dedi.

Yüksel sordu:

— Mahzenin altında bir koridor olduğuna emin misin?

— Eminim. Şimdi bir tecrübe yapacağım. Gel, mahzene girelim.

Gülniyaz'ın, son saatlerini zincirler arasında geçirdiği iç mahzene girdiler. Yüksel elektrik fenerini tutuyordu. Ayhan, ağır bir demir parçasıyla, düzeltilmiş olan kayalara vurdu:

— İşitiyor musun? dedi.

— Evet, yerin altından bir ses geliyor!

Bu sefer mahzenin öteki ucuna kadar giderek kayalara vurdu:

— Yine dinle bakalım.

— Demirin sesinden başka bir şey duymadım...

— Doğru. İşte deminki yerin altında büyük bir boşluk olduğu anlaşılıyor.

— Fakat kuyu ile burası arasında altı metre kadar bir yer var...

— Koridor buraya kadar geliyor. Bu mahzenin de altından geçerek daha ilerilere kadar gidiyor. Belki burası bir kil tabakası idi. Server Paşa kolayca kazdırttı.

— Burada bir koridor olabilir. Fakat bakalım vazo orada mı?

— Caferin kuyuda boğulması, bana definenin burada olduğu kanaatini veriyor.

— Ya burada değilse?..

— Ben, definenin alınmış, yalnız vazonun bırakılmış olmasını temenni ederim. Çünkü...

— Ayhan sustu. Kız:

— Niçin bunu istiyorsun?

— Hiç, bilmem... Ben, parayı çok sevmem de...

Ayhan'ın fikri büsbütün başkaydı. Kız da eğer çok zengin olursa, Ayhan'la arkadaşlığını keseceğini zannettiğini, bunun için bu definenin bulunduğunu istemediğini anladı. Fakat sesini çıkarmadı.

Dışarıdan kuru otlar getiren delikanlı, kıza, oturmak için bir yer yaptı ve eline taşçı kalemiyle çekici alarak yere çöktü. Evvelâ yumuşak zeminin üzerine elli santim boyunda ve o kadar enlilikte bir yer çizdi. Sonra burasını oymağa başladı. Kayaların üst tabakası rutubetten çok yumuşamıştı. Bunun için, öğle vaktine kadar, bir karış derinliğe kadar indi.

Yemeği bir ağaç dibinde yediler. Ayhan, neşesizdi. Birçok üzüm, söğüş, çörek, francala ve çikolata almıştı. Konuşmadan yediler. Termos şişesinden su içtiler.

Yemekten sonra Yüksel sordu:

— Niçin konuşmuyorsun? Yoruldun mu?

Koyu siyah saçlarına taş parçaları karışan delikanlı, başını kaldırmadan cevap verdi:

— Canım sıkılıyor!

— Niçin?

— Define bulunacak, sen istediğine kavuşacaksın. Halbuki benim de isteklerim var!...

— Sen, hiç yoktan bu parayı ortaya çıkaracaksın da bir hisse almıyacak mısın?

— Ben para istemiyorum Yüksel. Sana çok lâzım. Evvelâ kimseye muhtaç olmadan yaşıyacaksın. Sonra, çocukça arzuların var. Güzel, küçük bir motör alacaksın. Güzel bir yalı yaptıracaksın. İstediğin

gibi gezecek, istediğin kadar fakirlere yardım edeceksin. Bir öksüz kızın bütün masumâne arzularını yapabileceksin.

— Öksüz bir kız olduğumu her zaman söylüyorsun!...

— Bunu söylemekten ne çıkar? Benim de kimsem yok. Ben de senin gibi, belki daha yalnız bir insanım. Candan bir arkadaşım bile yok!

— Beni hiç saymıyorsun! Ben, senin kardeşin değil miyim?

— Sen mi? Benim kardeşim misin? Peki, kabul! Ben de sana tam bir ağabey olacağım. Senin hakkın olan bu parayı buluncaya kadar... Vazifemi yaptıktan sonra, bir kere elini sıkacağım. Ve gideceğim...

— Nereye gideceksin?

Ayhan, cevap vermeden yerinden kalktı. O kadar neşesizdi ki, Yüksel birkaç defa onun yanına sokularak elini omuzuna koydu ve konuşturmak istediyse de, o hep kısa cevaplar vererek sustu. Nihayet kız:

— Ben sana ne yaptım? Niye bana darıldın?... diye sordu.

— Darılmadım, canım!

— Bırak artık, yoruldun!

— Hayır, bir an evvel bu parayı bulmak istiyorum!

— Niçin?...

— İşte!...

Akşama kadar ancak yirmi santim kadar bir yer oyulabildi. Kayanın altı çok sağlamdı. Her vuruşta ancak bir parçacık taş kopuyordu.

Nihayet akşam üzeri giderken, mahzenin kapısını dikkatle kapattılar. Köye vardıkları zaman, güneş batıyordu.

O gece güzel bir mehtap vardı. Yüksel, rıhtıma inmiş, Salim Reisin yalısının önüne gelmişti. İhtiyar adam bir köşeye çekilmiş, sigara içiyordu. Yüksel sordu:

— Ayhan nerede?

İhtiyar kısaca:

— Erkenden yattı, dedi. Yemek bile yemedi.

— Niçin?...

— Ne bileyim kızım? Balık kızartmıştım, odasına götürdüm, yatmıştı. Hem sen, bu delikanlı ile çok geziyorsun kızın. Herkes buna dikkat ediyor!

Yüksel aceleyle:

— Herkes, benim onunla niçin ahbap olduğumu biliyor, dedi. Bu zamana kadar kaç kişiye yalvardım. Kimse benim sözüme inanıp da yardım etmedi. Ayhan, terbiyeli bir çocuk olmasaydı, ben onunla gezmezdim. Hem siz beni bilmiyor musunuz?

— Seni biliyoruz yavrum. Sen inci gibi bir kızsın. Ayhan da fena delikanlı değil. Hem çok iyi delikanlı, hem de...

— Hem de ne olmuş?...

— Şey, kızım... Seni çok seviyor da...

Yüksel kıpkırmızı olmuştu. İhtiyar balıkçı, onun huyunu çok iyi bildiği için, telâşla:

— Darılma bu sözüme, dedi. Ondan sana bir fenalık gelmiyeceğini ben anladım. Ondan sana bir fenalık gelmez ama, senden ona gelir...

— Benden ne fenalık gelir?... Ben, kime ne yaptım?...

— Senin ipinle kuyuya inilmez de onun için söyledim!...

Yüksel hemen geriye döndü ve evinin yolunu tuttu...

Sözleştikleri gibi, ertesi sabah Yüksel, Ayhan'ı yolda görmüş ve ikisi beraber yola çıkmışlardı.

— Günaydın Yüksel!

— Günaydın Ayhan!

Bütün konuşma bundan ibaretti. Oraya gider gitmez de Ayhan hemen işe başladı. Bütün günkü çalışma sonunda, delik, otuzbeş santime kadar derinleşmişti. Avuçları iyice acıyan delikanlı:

— Yarın her şey anlaşılacak!... dedi.

— Fakat senin hesabınca daha otuzbeş santim taş var!...

— Öyle ama, koridordaki rutubetten taşların çürüdüğünü hesap etmek lâzım!

— Akşam üzeri dönerlerken, yolda Yüksel sordu:

— Mehtaba çıkacak mısın?

— Hayır, çok yoruldum; erkenden yatacağım.

— Hakkın var.

— Niçin sordun?

— Sen çıksaydın, ben de çıkardım da... Biraz sandalla gezerdik...

— Peki, çıkayım!

Akşam yemeğinden sonra Yüksel, eniştesinin kayığını almış ve yalının önüne gelmişti. Ayhan sandala atladı. Yavaş yavaş koyda kürek çeken Yüksel, arkadaşının yine konuşmamasından üzülerek, kürekleri bıraktı ve onun yanına geldi

— Hava güzel, değil mi?

— Evet, çok güzel.

— Niçin bana dargınsın?

— Değilim...

— Dargınsın işte... Hiç konuşmuyorsun!

— Benden sana ne Yüksel! Sen herkese, «Ben

defineyi bulmak için onunla arkadaşlık ediyorum... Onbeş gün sonra o da gidecek; ben de mektebe döneceğim! demiyor musun?

— Benim bugüne kadar çok çekingen bir kız olduğumu bilenlere karşı ne diyebilirim?

— Hakikatte de böyle değil mi?..

— Yüksel, biraz mahçup bir halde:

— Sen, herkes gibi değilsin... dedi. Sen, her şeyden evvel bana büyük bir servet kazandıran bir genç olacaksın! Yalnız bu, sana karşı nankör olmamaga beni mecbur eder. Bundan başka, sen çokiyisin Ayhan. Ben, senin arkadaşlığından çok memnunum!...

Ayhan, başını çevirdi; kızın güzel gözlerine baktı:

— Ben, bu definenin bulunmasına sebep oluyorum, değil mi?

— Evet.

— Para ortaya çıktığı zaman, ben, senden birşey istesem!...

— Ne isteyeceksin, para mı?

— Her ne ise... İstediğimi verecek misin?

— Elbette!...

— Yemin eder misin?

— Bak Ayhan, ben kimsesiz bir kızım. Sen, benim fena olduğumu istemezsin elbette...

— Ben, senin şerefini düşünmez miyim?

— Sana söz veriyorum. Ne istersen veririm. İstersen paranın yarısını; hattâ çoğunu bile...

— Yemin et bakayım!

— Bana inanmıyorsun, hem beni korkutuyorsun!

— Peki, ben senin verdiğin söze kanarım. Şimdi söyle bana, bu sene mektebe gidecek misin?

— Elbette. Bu, son senem.

— Yine buraya gelecek misin?

— Mektep tatil olur olmaz geleceğim...

— Bak, ben ne düşünüyorum Yüksel. Eğer parayı bulursak ben onu alır giderim. Bozdururum, bankaya yatırırım. Bana emniyetin var mı?

— Hem de çok!...

— Sen yine eskisi gibi okursun. Burada tekrar görüşürüz. Tabii ben, senin ihtiyacın olan parayı veririm. Tatilde de ne istersen yaparsın, olmaz mı?

— Peki. Fakat ben, öbür gün mektebe gideceğim, kayıtlarımı yaptıracağım. Zaten ancak birkaç gün kaldı. Öbür akşam Erenköy'de bir arkadaşımın evinde kalacağım. Artık dönelim mi?

— Bilmem. Bu gece o kadar güzel ki, hiç uyumak istemiyorum!...

Biraz sonra rıhtımda birbirlerinin elini sıktılar ve ayrıldılar.

⁂

Ertesi gün akşama doğru Ayhan, elinden taşçı kalemini atarak, kocaman bir demir yakalayıp, oyduğu deliğin içerisine vurmağa başladı. Daha üçüncü vuruşta, derinden derine bir gümbürtü koptu ve delikanlının elindeki demir, açılan bir delikten içeriye fırladı.

Yüksel, ummadığı bu hâdise karşısında haykırarak delikanlının kolundan yakaladı:

— Dur ayhan!...

— Niçin?

— Korkuyorum!

— Çocuk! Ne var korkacak?..

Ayhan, açılan deliği çekiçle vurarak büyütmeğe başladı. Bu anda rengi sapsarı kesilmişti. Bu kor

dorda defineyi bulamazsa işe tekrar başlamak veya büsbütün vazgeçmek lâzımdı.

Bir aralık elektriği içeriye tuttu ve:

— Bir koridor! diye mırıldandı. Hiç derin değil. Mahzenin altından geçiyor. Ancak bir metre kadar eni var.

Yüksel heyecanla titreyerek:

— Ya vazo?.. dedi.

— Bir şey görmüyorum. Daha ötede olacak.

Tekrar çalışmağa başladı. Gittikçe sabırsızlanıyor, her vuruşta iri taş parçaları içeriye düşüyor ve delik biraz daha büyüyordu. Yukarıdan düşen taşlar, deliğin altında bir tepecik teşkil etmişti.

Ayhan, kürekle, dışardaki molozları da aşağıya attı. Bu suretle kolayca inecek bir hale getirdi. Alnında iri ter taneleri belirmişti. Hızlı hızlı soluyordu... Ayaklarını delikten aşağıya sallandırdığı zaman kız:

— Ayhan, ben burada kalamam. Çok korkuyorum!... diye haykırdı.

— Sen de gel!

Ayaklarının ucuyla aşağıdaki taşları buldu. Yavaşça aşağıya kaydı ve:

— Haydi Yüksel! dedi.

Genç kız da onun gibi yaptı. Molozların üzerinden kayarak indiler.

Yüksel çok korkuyor ve titreyerek delikanlının kolunu tutuyordu. Ayhan, feneri ileri doğru tuttu ve:

— Bak, görüyor musun? dedi. Kuyuya açılan kapak orada!

— Evet, gördüm!

— Şimdi molozların ötesine geçelim!

Kızın elini tuttu. Molozları atladılar. Ayhan, feneri ileriye doğru tuttu. Hiçbir şey göremediler. Karşılarında duvar vardı. Ayhan:

— Çok garip şey!... dedi.

Birkaç adım yürüdüler, duvara ulaştılar. O zamanman, koridorun sol tarafa döndüğünü gördüler. Ayhan, son bir ümitle birkaç adım attı. Feneri oraya doğru tuttu...

Aynı anda, korkudan titreyerek, omuzunu sımsıkı tutarak bakan Yüksel'in dudaklarından bir feryat boşandı:

— Anneciğim!...

Kızcağızın böyle korkmakta hakkı vardı. Çünkü karşılarında, beyaz bir entari giymiş ve ellerini kalçasına dayamış, başsız bir çocuk görmüşlerdi.

İkisinin de âsâbı gevşemiş ve korkunç bir panik başlamıştı. Ayhan'ın elinden fener fırladı. Zifiri bir karanlık orasını kapladı. Kendisini toplamağa çalışan delikanlı, kızı tutmak istedi. Fakat karanlıkta dolaşan ellerini tanımıyan Yüksel:

— Kim o? diye bir çığlık kopardı. Ayhan, neredesin?...

— Buradayım Yüksel! Seni tutuyorum!...

— Eteğimi kim çekiyor?

— Kimse yok! Boğazımı çok sıkıyorsun. Boğulacağım!...

Yüksel, bir yaprak gibi titriyordu. Bu sırada delikten aşağıya sızan hafif bir ışıkla gözlerini etrafa alıştırmağa uğraşan Ayhan deliğin ağzında bir keçi yavrusu başı görmesin mi!...

Aklına hemen cinler gelmişti. Cinler, insanlara, böyle, oğlak şeklinde görünürlermiş. O âsâp bozukluğu sırasında genç adam, büsbütün kendisini kaybedercesine boğuk boğuk haykırmağa başladı. Kızı sımsıkı göğsüne bastırdı:

— Cin misin, peri misin, nesin?... Bu çocuktan,

bu öksüz kızdan ne istiyorsun?... Bu melek gibi çocuğu niye korkutuyorsun?...

Acı acı bir oğlak meleyişi duyuldu; tepelerinde gürültüler oldu. Yüksel artık bir eşarp gibi, delikanlının boynuna sarılıp kalmıştı. Neredeyse bayılmak üzereydi.

Ayhan'ın dudakları, onun, koridorun rutubetinden buz gibi olan yanağına dokundu:

— Korkma Yüksel! Ben seni kimseye vermem!.. İsterse bütün dünyanın cinleri gelsin... Korkma yavrum! Bak, ben seni tutuyorum!...

— Ayhancığım, beni bırakma! Kuzum Ayhancığım, bırakma!...

— Bırakmam ninem, bırakmam!...

Birdenbire gelen gözyaşları, kızı bayılmaktan kurtardı. Ağladı, ağladı... Biraz sakinleşti.

Ayhan, cinlerin, üzerlerine hücum etmediği görünce, kendisini toplamış, sonra da büsbütün aklını başına almıştı:

— Yüksel!...

— Hı...

— Korkma! Dur feneri bulayım...

— Bırakma beni! O çocuk gitti mi?

— Yüksel, galiba o, çocuk filân değil, vazo...

— Vazo mu?

— Evet. Dur feneri bulayım. Sen sarıl boynuma, kapat gözlerini. Hiç korkma. Ben buradayım!

Ayhan feneri buldu. Hemen düğmesine bastı. Saçları diken diken olarak etrafına baktı. Gözlerini o beyaz şeye dikti ve orada rutubette üzeri küf bağlıyarak beyazlanmış olan vazoyu gördü:

— Yüksel, bak vazoya. Bak çocuk sandığımız vazoya!...

Kız titreye titreye gözlerini açtı. Vazoya baktı... Hâlâ inanamıyordu:

— Vazo, öyle mi? Ya keçi nereye gitti?

— Belki dışarıda otlayan bir keçi yavrusu gelmişti. Hem muhakkak böyle olacak!

Kızı çekerek yavaş yavaş ilerledi, elini uzatarak vazoya dokundu. Üzerindeki küfü bir parça sıyırdı.. Vazonun süslü nakışları ortaya çıktı.

Acaba altınlar içinde mi idi?

Delikanlının parmakları titriyordu. Elini korka korka uzatarak vazonun ağzına götürdü. Parmakları yumuşak bir şeye dokundu. Korku ile elini geriye çekti. Sonra tekrar uzattı. Rutubetten parçalanmış ve hamur haline gelmiş bezleri yere attı. Elini tekrar uzattı, vazonun ağzından bir şey aldı. Elektriğin ışığına tuttu. Heyecandan titreyen bir sesle:

— Bak Yükselim. Bak yavrucuğum. Gördün mü, bu nedir? diye söyledi.

Gözbebekleri hâlâ yaşla dolu olan kız, delikanlının avucunda parlayan altınları gördü.

RÜYANIN SONU

Yüksel, Erenköy'ündeki arkadaşının evinde iki gece kalmıştı... Mektep bir hafta sonra açılacaktı... Kızcağız artık binlerce liraya sahip olduğunu kimseye söylemiyor, fakat en büyük bir heyecan ve sevinç içinde bulunuyordu.

Bu sevinç yalnız o kadar çok paranın sahibi olduğu için değildi. O, asıl kendisine çok iyi bir hayat arkadaşı bulduğuna seviniyordu.

Fakat Hisar'a gelir gelmez bütün hayatını dehşetli bir ye'se düşüren bir hakikatle karşılaştı.

Ayhan hiçbir haber bırakmadan ortadan kaybolmuştu!...

Yüksel evvelâ buna inanmadı. O kadar iyi bir

genç, bir öksüz kızın ümidini, bütün servetini alıp, onu böyle aldatarak kaçacak kadar alçak mı idi?

Salim Reis de ortada yoktu. Onun birdenbire hastalandığını ve Bursa'daki uzak akrabasından bir delikanlının gelip onu götürdüğünü söylediler.

Harap yalının kapısı kapatılmıştı. Rıhtımda kimseler dolaşmıyordu.

Yüksel şaşkın, perişan bir halde dolaşıyordu. Yavaş yavaş büyük bir yeis dimağını kaplıyordu.. Bekledi. Aradan bir, iki gün ve nihayet beş gün geçti...

Ne Ayhan, ne Salim Reis göründüler. Gözlerinin içi ağlayan genç kız, herkesten, her gördüğünden bir haber bekliyordu. Onbeş gün, beş yıl kadar uzadı... Ne bir gelen oldu, ne de bir haber aldı.

Tahammülü son dereceye gelen kızcağız, harabeye gitmeğe karar verdi. Bir sabah eniştesinin kurt köpeğini peşine taktı. Bir elektrik feneri tedarik etti ve gitti.

Büyük korkularla girdiği harabeden, gözyaşlarıyla çıktı. Yalnız altınlar değil, vazo bile yerinde yoktu!...

Demek Ayhan, yüzüne gülerek onu aldatmış ve paraları alarak kaçmıştı!...

Yüksel, eve döndüğü zaman, âdeta hasta idi. Hisar'da kaldığı son geceleri ağlamakla geçirdi. Soranlara bir şey söylemiyordu. Birdenbire çok yüksekten düşmüş gibi idi.

⁂

Her sene çok şen ve arkadaş canlısı olan Yüksel, bu defa sakin, durgun, üzgündü. Eski arkadaşları onu çok değişmiş buluyorlardı. Onlarla konuşmuyor-

du. Hatırını soranlara cevap vermiyor, kendisiyle alay ediyorlar sanıyordu...

Geceleri yatakhanede, başını örtülerin altına saklıyarak gizli gizli ağlıyordu. İlk günlerde çalışamaz olmuştu. Dersleri bile oldukça fena gidiyordu... Arkadaşları:

— Sana ne oldu Yüksel? diyorlardı.

Eğer herkesin, aptallığına güleceğini bilmese, Ayhan'ın kendisini nasıl aldattığını ve paraları alıp nasıl kaçtığını söyliyecek ve onu yakalattıracaktı... Fakat gururuna dokunuyordu.

Koskoca okulda kendisini yalnız hissediyordu... Fakat tatil günlerinde herkes dağıldıktan sonra, kendi kendine bahçede gezerken biraz ferahlıyor, rahatça düşünüyordu.

Yüksel, genç ve zeki bir kızdı. Nihayet kadere mağlûp olamazdı. İki-üç ay süren ıstıraptan sonra değişti. Çalışmağa başladı. O kadar çalışıyordu ki, ikinci imtihan devresinde okulun son sınıfında birinci olmuştu. Ve bu birincilik bütün sene devam etti...

Ve ilkbahar oldu; yaz geldi. Mezuniyet imtihanları başladı ve Yüksel birincilikle mezun oldu.

Nereye gidecekti? Nasıl yaşıyacaktı? Babasından kalan maaşla yalnız yaşamaya ve bir ev tutmaya imkân yoktu. Çok iyi Fransızca öğrenmişti. Piyanosu da mükemmeldi. Ders vermeği düşündü. Fakat yorgundu. İmtihanlar onu pek yormuştu. Hattâ biraz zayıflamıştı. Birkaç hafta olsun dinlenmek lâzımdı.

Fakat nerede? Kendisine çok fena günleri hatırlatacak olan Hisar'da mi? Ama mecburdu!...

UNUTULAN MEKTUP

Küçük bavulunu alarak Hisar'a gitti. Onu gören yerliler, balıkçılar, bütün tanıdıkları âdeta bayram yapmışlardı.

O, herkese gülümserken, içerisi kan ağlıyor ve kendi kendine:

— Ben artık eski Yüksel değilim, diyordu. Ben aldatılmış, parası elinden alınmış ve kalbi kırılmış, zavallı bir öksüzüm.

İki gün hiç çıkmadı. İkinci akşam çok sevdiği deniz havasını bol bol koklamak için,rıhtıma çıktı. Daha birkaç adım atmadan Salim Reise rastladı.

İhtiyar balıkçı, onun bir yanağını buruşuk dudaklarıyla öptü ve:

— Nasılsın benim ciğerim? diye hatırını sordu.

— İyiyim Salim Reis.

— Geldiğini duydum da seni görmeğe geliyordum. Sen de çıkmışsın...

— Geçen sene giderken seni göremedim. Hasta olmuşsun. O kadar üzüldüm ki... Şimdi iyisin değil mi?

— İyiyim kızım.

— Evinin vergisi için ne yapacaksın? Bir kiracı bulabildin mi?...

— Şey... O seninki yine geldi!...

Yüksel kızardı, şaşırdı. Kendisini tutarak:

— Benimki hangisi? dedi.

— Canım, senin delikanlı, Ayhan...

— Ayhan mı? O burada mı?

— Bir hafta evvel geldi. Allah razı olsun. Tam bin lira verdi. Hem vergiyi verdim, hem de eksiklerimi tamamladım.

Yüksel artık onu dinlemiyordu. Yüzü kıpkırmızı olmuş ve inci gibi dişleri gıcırdamıştı:

— Utanmadan buraya geldi ha! diye düşündü.. Ben de ona yapacağını bilirim. İnsansa, anlar!...

Kararını vermişti. Onu mahçup edecekti. Hem de ağır şekilde...

Ertesi gün Salim Reisin rıhtımına kadar gitti... Her zamanki gibi yanına oturdu. Biraz sonra da Ayhan, yüzü kıpkırmızı ve gözlerinin içi dolu dolu oraya geldi:

— Nasılsın Yüksel?

— İyiyim Ayhan. Sen?...

— Ben de iyiyim. Dün geldin değil mi?

— Evet, dün geldim.

Yüksel, tekrar Salim Reisle konuşmağa başladı ve biraz sonra da «Allahaısmarladık!» diyerek yürüdü, gitti...

Ayhan, Salim Reisin yanında kalakalmıştı.

Ertesi sabah Yüksel, birkaç kız arkadaşını sandala almış, tâ öğle vaktine kadar gezmiş; öğleden sonra da çok zengin olan bir arkadaşına piyano öğretmeğe gitmişti.

Ayhan'ı orada burada gördükçe çok kızıyor, fakat kızdığını da belli etmek istemiyordu.

Üç-dört gün böyle geçti.

Nihayet bir akşam, Salim Reise bir fincan kahve pişirerek götürdüğü zaman, Ayhan aşağıya indi. Ve hemen dönüp giden kıza birkaç adımda yetişti:

— Ben sana ne yaptım Yüksel?...

Ayhan çok müteessirdi. Dudakları titriyordu... Yüksel:

— Hiç! dedi.

— Niye benden kaçıyorsun?

— Ben kimseden kaçmıyorum.

— Anlamıyorum Yüksel! Ne oldu sana? O mektup için darıldın mı?

— Hangi mektup?

— Giderken Salim Reise yazdığım mektup...

— .....

Delikanlı başını eğdi. Yanakları dalga dalga kızarmıştı:

— Ben sana hiç fena birşey söylemedim Yüksel. O zaman seni ne kadar seviyorsam, aradan bir sene geçtiği halde bugün daha çok seviyorum. Buna mukabil benim kalbimi kırıyorsun. Söyle bana Yüksel, yoksa sen nişanlandın mı?

— Benim nişanlanmamla senin bir alâkan olamaz Ayhan.

— Yoksa para için mi bunu yapıyorsun?

— Ben para arsızı değilim Ayhan. Ben o defineyi bulmak istiyordum. Buna muvaffak olunca, merakım geçti. Sana çok teşekkür ederim, beni bu iptilâdan kurtardın!...

— Sen çıldırdın mı Yüksel? Beni deli mi edeceksin?...

— Beni daha fazla meşgul etme Ayhan!

Yüksel yürüdü, gitti.

Fakat bütün gece uyuyamadı. Aklında hep o mektup vardı. Bu, nasıl birmektuptu? Salim Reise sahiden bir mektup bırakmış mı idi? Yalan mı söylüyordu?...

⁂

— Salim Reis, sana yardım edeyim mi?

— O güzel parmaklarına yazık olur ciğerim!...

— Yok. Ben bu işi çok seviyorum.

Yüksel, ihtiyara yardım ederken, yine mektubu düşünüyordu.

— Senin kiracı uyanmadı mı?

— Çoktan... Sabah namazında gitti.

— Nereye gitti?

— İstanbul'da işi varmış.

— Ha, aklıma geldi. O, sana, giderken bir mektup filân bırakmadı mı?

— Hayır, bırakmadı. Çok erken gitti. Ben, çıkarken gördüm.

— Bugün değil Salim Reis. Geçen sene... Evden çıkarken?...

— Geçen sene mi?

— Evet.

İhtiyar, işini bıraktı, başını kaldırdı:

— Geçen sene giderken... Bıraktı ama, ben onu vermedim mi sana?...

— Verdin miydi?

— Bilmem! Vermedim mi? Ha sahi, sen burada yoktun!...

Yüksel, korkak bir sesle:

— Yoktum, dedi. Sen de sonra hasta olup Bursa'ya gittin. Geldiğim zaman seni görmedim, çok üzüldüm. O zaman mektubu kime verdin?

— Kimseye vermedim. Delikanlı bana sıkı sıkı tembih etmişti. Yüksel'den başka kimseye verme, demişti. Ben de, içinde gizli birşey vardır diye vermedim. Sonra da unuttum. Bak, iyi aklıma getirdin... Dur bakayım, nereye koydumdu?...

Sana zahmet olacak Salim Reis!...

Balıkçı, romatizmalı ayaklarını sürüyerek, yalının alt katına girdi. Yüksel kapıdan onu seyrediyordu. Adamcağız, tahtadan bir sandık açtı. Bunun içinde balık oltaları, eski kâğıtlar, vergi makbuzları vardı. Salim Reis, ne var ne yok dışarıya çıkarttı. Sonra, buruşmuş bir zarf buldu:

— İşte bak, burada! Ben emanete hiyanet etmem!

— Teşekkür ederim Salim Reis.

Yüksel koşarak eniştesinin yalısına döndü. Hemen odasına çıktı. Kapıyı kilitledi, çabucak zarfı yırttı.

Zarfın içinde bin liralık bir banknot vardı, bir de mektup!...

Yüksel'in elleri titriyordu. Yüreği hızla çarpıyordu. Parayı elinde evirdi çevirdi; sonra mektubu okumağa başladı:

— «Yükselciğim;

«Ben, harabedeki bütün altınları aldım. Vazoyu da oradan kaldırdım. Yarın İstanbul'a iniyorum. Seni tam bir sene göremiyeceğim. Bu, benim için ne kadar güç!... Fakat böyle bir sene senden uzak kalmak lâzım. Sen mektebini bitirirsin. Ben de paralarını bozdurur, bir bankaya yatırırım. Bir daha seneye görüşürüz. Sen isteklerine kavuştun Yüksel. Benim de ümidim var. Darılma bana Yükselim. Fakat döndüğüm zaman seni bıraktığım gibi bulamazsam çok fena olacağım. Sana lâzım olur diye bin lira bıraktım. Ben gidiyorum. Bu, benim için o kadar acı ki, bunları yazarken ağlıyorum. Allahaısmarladık Yüksel. Beni unutma!... Ayhan»

Beş dakika sonra gözleri kıpkırmızı olan kız, Salim Reisin yüzünü okşuyor:

— Bu mektubu bana bugün verdiğini Ayhan'a söyleme, olur mu? diyordu. Kuzum Salim Reisçiğim! Sorarsa, o zaman verdiğini söyle! Yoksa, sana çok kırılırım! Kuzum Salim Reisçiğim!...

⁂

Ertesi sabah eniştesi, geç vakit uykudan kalkan Yüksel'e bir haber veriyordu:

— Demin Ayhan geldi. Seninle konuşacakmış.. Uyuyor, dedim.

Geç vakitlere kadar ağlayan ve ancak sabaha karşı uyuyan kız, rıhtıma inerek doğruca Salim Rei-

sin yalısına gitti. Merdivenleri çıktı. Kapıyı vurdu.

Ayhan kapıyı açınca, onu karşısında görmüş ve etrafı kızarmış olan gözlerini göstermeğe sıkılarak:

— Buyurun, demişti. Ben şimdi gidecektim.

Yüksel, onun, iki bavulunu da yerleştirdiğini gördü:

— Beni aramışsın Ayhan!

— Evet. Enişten uyuduğunu söyledi. Sonra gelirim, dedim.

— Ne istiyorsun?

— Hem bendeki emaneti verecektim, hem de kabul edersen Allahaısmarladık diyecektim. Bugün gidiyorum da...

— Nereye gidiyorsun?

— Anadolu'da yol yaptıran bir arkadaşımın yanına gideceğim.

— Hani İstanbul'da yazıhane açacaktın?

— O zaman öyle düşünüyordum. Fakat şimdi buralarda kalamıyacağımı anladım, gideceğim. Defineye gelince; bir buçuk milyon lira tutan bu serveti muhtelif bankalara senin adına yatırdım. İşte senetleri. Ne zaman istersen alır, kullanırsın.

Ayhan, cüzdanından çıkardığı senetleri kıza uzattı:

— Bende bir vazo kaldı, dedi. Onu da bu akşam buraya göndereceğim. Çok değerli bir vazo. Başlı başına bir servet demektir.

Hafif hafif içini çekerek, başı önünde konuşuyordu:

— Bu büyük serveti tamamile alıp alamıyacağına gelince; bu hususta hiç endişe etme. Ben kanunları tetkik ettim. Bir avukatla da görüştüm. Böylece ele geçen bir paranın define kabul edilemeyeceğini öğrendim. Bu, bir aile servetidir. Bir mirastır. Hem de

vasiyet edilmişti. Eğer bu servetin başka vârisleri varsa, onlara hsselerini verip vermemek senin elinde. Esasen daha evvel bana, bu toprağı satın aldığını, kimsenin bir hakkı olmadığını, fakat sen parayı bulursan, mirasa iştirak hakkı olanların haklarını vereceğini söylemiştin.

Delikanlı sustu. Kara gözleri tekrar dolmuştu...

Kız, ona gizlice bakarak sordu:

— Bu koca serveti ortaya çıkaran sensin, Ayhan. Sen hiçbir şey almazsan, ben nankör olurum. Hayatımda daima bir ıstırap taşırım. Rica ederim sen de hisseni al!...

— On para bile almam Yüksel!

— Fakat sen birşey istiyordun!

— Ne istiyordum?

— Ne bileyim? Hani o akşam sandalla gezerken bana söz verdirmemiş miydin? Ben öksüz bir kızım, fakat verdiğim sözü unutmam!

— Senden ne isteyeceğimi biliyor muydun?

— Biliyordum. Fakat senin, beni üzmeyeceğinden emin olduğum için, ne istersen veririm, dedim.

Delikanlı, kollarını göğsüne kavuşturdu:

— Bu sözde duracak mısın bakayım?

— Niçin durmayayım?

— Pekâlâ, beni dinle! Ben seninle evlenmek istiyorum. Sözünde dur!

Yüksel kızarmıştı. Gözleri dopdolu idi:

— İsteyeceğin bu muydu?

Ayhan, onun sükûnetine şaştı:

— Evet.

— Peki, öyleyse!

Eğer aralarına bir bomba düsseydi, Ayhan o kadar şaşırmaz; kendisine bütün dünya verilseydi, o kadar sevinmezdi.

— Yüksel, doğru mu söylüyorsun?

— Evet.

— Benim nişanlım olacak mısın?..

— Olacağım!

— Benimle evlenecek misin?

— Evleneceğim!

Gözlerinden yaşlar akan Ayhan, kızı göğsüne bastırdı; o da gülümsedi. Sonra ikisi de ayrıldılar...

Ayhan:

— Artık senin bu kadar paran olduğuna kızmayacağım, dedi.

— Niçin Ayhan?

— Çünkü ben, senden daha zenginim. Çünkü benim Yüksel'im var!

Yüksel, bu sözden o kadar hoşlandı ki, gelincik gibi kızardı ve önüne bakarak gülümsedi.

BİTTİ